[JCCP/MCVR]

Na sala de comisións "Concepción Arenal" do pazo Parlamento de Galicia reúnese a **Comisión 3ª, Economía, Facenda e Orzamentos,** o día **30 de outubro de 2024, ás 10:00 horas,** logo da convocatoria remitida para o efecto.

Asisten as persoas que se relacionan a seguir:

Mesa:
Noa Olalla Presas Bergantiños
(Presidenta)
Rubén Lorenzo Gómez
(en substitución de Gonzalo Trenor López)
(Vicepresidente en funcións
María Felisa Rodríguez Carrera
(en substitución de Manuel Santos Costa)
(secretaria en funcións)
Vogais:
Grupo Parlamentario Popular de Galicia (P):
Juan Manuel Casares Gándara
José Luis Ferro Iglesias
(en substitución de José Alberto Pazos Couñago)
Julio García Comesaña
Patricia García González
Nicole Grueira Fernández
(en substitución de Noelia Pérez López)
María Dolores Hermelo Piñeiro
(en substitución de Cristina Sanz Arias)
Carmen María Pomar Tojo
(en substitución de Miguel Fidalgo Iglesias)
Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego (BNG)
Daniel Castro García
(en substitución de Brais Ruanova Vilas-Boas)
Mercedes Queixas Zas
(en substitución de DonRamón Tomás Fernández Alfonzo)
Iago Suárez Fernández
(en substitución de Rosana Pérez Fernández)
Iria Taibo Corsanego
(en substitución de Óscar Insua Lema)
Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia (S):
María Elena Espinosa Mangana
Lara Méndez López
(en substitución de Patricia Iglesias Rey)
Grupo Parlamentario Mixto (M):
Armando Ojea Bouzo
Comparecente:
Conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude
Letrado:
Juan Carlos Caride Puente

.../...

PARLAMENTO DE GALICIA

A presidenta reinicia a sesión e, como cuestión previa, amosa en nome da Comisión a súa solidariedade con todas as vítimas das últimas inclemencias climáticas ocorridas ao longo do Estado Español e moi especialmente na Comunidade Valenciana.

Deseguido rógalle á secretaria en funcións que lle dea lectura á relación de membros titulares da Comisión para os efectos de comprobar as substitucións. Logo da constatación destas, éntrase no desenvolvemento da orde do día obxecto desta sesión.

Punto único.- Comparecencia do conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude e responsables das entidades instrumentais dependentes da Consellería
Proxecto de lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2025
13638 (12/PL-000004)
Publicación e asignación á Comisión, BOPG n.º 104f1, do 19.10.2024

A presidenta, logo de darlle a benvida ao conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude, e ao equipo da Consellería que a acompaña, explica o desenvolvemento da sesión, que consistirá nunha primeira intervención do comparecente, por un tempo de entre 20 e 30 minutos; seguirá a dos representantes dos grupos parlamentarios por un tempo de 10 minutos cada un, e para contestarlles, o señor conselleiro contará cun tempo de 10 minutos. Finalmente, os grupos parlamentarios disporán dunha quenda de 5 minutos cada un e o conselleiro doutros 5 minutos para contestarlles e rematar á súa comparecencia.

A continuación, a presidenta concédelle a palabra ao **conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude, José López Campos**, quen comeza a súa intervención facendo unha especial mención aos recentes premios nacionais: Manuel Rivas, Premio Nacional das Letras; Chus Pato, Premio Nacional de Poesía e Bea Lema, Premio Nacional de Comic. Pasando a continuación a informar sobre os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2025 correspondentes á súa consellería e aos organismos dela dependentes.

Solicita a palabra a **señora Queixas Zas, Mercedes (BNG),** ao abeiro do artigo 75 do Regulamento do Parlamento, para propoñer un receso co fin de acadar unha determinación ante a posibilidade de suspender a comisión, como están a facer noutros parlamentos, á vista dos devastadores efectos que está a provocar unha dana na zona de Valencia.

A Presidencia propón suspender uns minutos a sesión co fin de que os grupos parlamentarios poidan acadar un acordo a este respecto.

Suspéndese a sesión ás 10.35 horas.

Reiníciase a sesión ás 11.00 horas.

PARLAMENTO DE GALICIA

A Presidencia informa que o que lle trasladaron os grupos parlamentarios, cando menos de momento, é non suspender as sesións informativas de hoxe, polo que continuarán co debate da comparecencia.

Deseguido, ábrese a rolda de grupos parlamentarios para formular preguntas e consideración sobre a información recibida, na que fan uso da palabra: o **señor Ojea Bouzo, Armando (M),** e as **señoras Méndez López, Lara (S), Queixas Zas, Mercedes (BNG),** e **Pomar Tojo, Carmen María (P),** todos se suman as condolencias e a solidariedade amosa pola presidenta ao comezo da sesión, e a señora Queixas Zas (BNG), lamentan que o grupo maioritario non aceptara suspender a sesión ante unha situación tan tráxica coma a que están a vivir en moitas zonas do Estado, argumentos que lle rebate a señora Pomar Tojo, destacando que foi unha acordo adoptado por todos os grupos parlamentarios.

Ao remate das anteriores intervencións, a presidenta concédelle de novo a palabra ao **conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude, José López Campos,** quen, logo de amosar tamén a súa solidariedade con todos os afectados, especialmente a Comunidade Valenciana, contesta ás consideracións formuladas polos anteriores voceiro/as.

A presidenta informa que dende a Presidencia do Parlamento lle comunican que as 12.30 horas haberá un minuto de silencio.

A continuación ábrese unha segunda rolda para precisións por parte dos diferentes grupos parlamentarios, na que interveñen o **señor Ojea Bouzo, Armando (M),** e as **señoras Méndez López, Lara (S), Queixas Zas, Mercedes (BNG),** e **Pomar Tojo, Carmen María (P),**.

Finalmente, o **conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude, José López Campos,** contesta ás cuestións expostas polo/as portavoces, e coa súa intervención péchase a comparecencia.

A presidenta, logo de reiterarlle o seu agradecemento ao conselleiro e aos membros do equipo da Consellería que o acompañan, facéndoo extensivo aos grupos parlamentarios e aos servizos da Cámara e lémbralles ás súas señorías que a Comisión continuará ás 12.40 horas, coa comparecencia do conselleiro maior do Consello de Contas.

Suspéndese a sesión ás 12:25 horas.

(Achégaselle a esta acta como anexo a transcrición literal da sesión.)

Vº e pr.
Noa Presas Bergantiños
Presidenta da Comisión

Noa Presas Bergantiños
Firmado digitalmente por Noa Presas Bergantiños
Fecha: 2024.11.05 16:51:10 +01'00'

María Felisa Rodríguez Carrera
Secretaria da Comisión

María Felisa Rodríguez Carrera
Firmado digitalmente por María Felisa Rodríguez Carrera
Nombre de reconocimiento (DN): cn=María Felisa Rodríguez Carrera, email=felisa.rodriguez.carrera@parlamentodegalicia.gal
Fecha: 2024.11.05 16:21:09 +01'00'

.../...

PARLAMENTO DE GALICIA

ANEXO ACTA DA REUNIÓN DA COMISIÓN 3ª. ECONOMÍA, FACENDA E ORZAMENTOS, DO DÍA 30 DE OUTUBRO DE 2024

Orzamentos 2025

(Comparecencia do conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude)

(Reiníciase a sesión ás 10.00 horas).

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Bo día a todos e a todas.

Procedemos a reiniciar esta sesión da Comisión 3ª de Economía, Facenda e Orzamentos.

En primeiro lugar, como cuestión previa, creo que tamén no día de hoxe todas as súas señorías concordaramos na necesidade de expresar desde esta mesa, desde esta comisión, a nosa solidariedade con todas as vítimas ao longo do Estado español, e moi especialmente no país Valencia, das últimas inclemencias climáticas, e transmitirlles toda a nosa solidariedade.

E, sen máis, prégolle tamén á señora secretaria que lea a lista de membros da comisión a efectos de substitucións.

(A señora secretaria dá lectura á lista de asistentes.)

A **secretaria en funcións da Comisión (señora Rodríguez Carrera)**: Hai quórum, señora presidenta.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Moitas grazas, señora secretaria.

Lémbrolles ás súas señorías como é o procedemento, temos connosco xa ao señor López Campos e ao seu equipo, a quen lle damos a benvida a este Parlamento, señor conselleiro do Cultura, Lingua e Xuventude. En primeiro lugar, o conselleiro terá unha quenda inicial de intervención entre 20 e 30 minutos; a continuación os grupos parlamentarios terán unha primeira intervención de 10 minutos; posteriormente por un tempo tamén de 10 minutos, o señor conselleiro darlles resposta; finalmente os grupos teñen unha quenda final de cinco minutos cada un deles e pechará a sesión informativa, verbo do proxecto de orzamentos para o ano 2025, o señor conselleiro por un tempo flexible de cinco minutos.

Sen máis, reiterándolle a benvida a esta comisión terceira, ten vostede a palabra cando queira.

O conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude (señor López Campos): Moi ben, moitísimas grazas, señora presidenta. Moi bo día a todas e a todos, señoras e señores deputados.

Eu, antes de iniciar a miña comparecencia neste inicio gustaríame facer unha mención especial aos nosos flamantes premios nacionais, un deles aínda coñecido no día de onte: a Manolo Rivas, Premio Nacional das Letras; a Chus Pato, Premio Nacional de Poesía; e a Bea Lema, Premio Nacional de Cómic.

Una vez expresado ese recoñecemento que entendo que todo o mundo se suma a el. Dicir que para min é unha honra comparecer de novo neste Parlamento de Galicia, e ademais facéndoo co equipo que forma parte desta Consellería, desta nova Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude.

Van alá case que 200 días dende que forxamos esta nova consellería, composta por tres áreas cunha grande importancia no Goberno galego. E así comezamos a traballar co fin de percorrer un camiño de crecemento e estabilidade, que tal como puideron comprobar todas nestas últimas comparecencias que me precederon, é un valor sólido, moi sólido no Goberno de Galicia.

Hoxe presentamos o que será o primeiro orzamento desta nova consellería coas cifras para o ano 2025, pero coa ollada posta no futuro, nun futuro que nas vindeiras xeracións de galegos e galegas, para que eles síganse sentindo orgullosos da súa cultura, como nós tamén nos sentimos hoxe dos devanceiros que, con moitos menos recursos que nós, foron quen de sentar os piares dunha cultura transmitida ao redor dunha identidade común.

Orgullosos tamén dunha lingua viva que é sinal de identidade, con moitos desafíos por diante, é certo, pero tamén con moitas oportunidades, ao longo da historia non coñeceu o desalento nin os límites das súas fronteiras. E orgullosos tamén de saber que os mozos e as mozas de Galicia atopan aquí un mar de oportunidades para poder desenvolver o seu proxecto de vida.

O traballo da Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude desenvólvese hoxe de xeito completamente transversal, con incidencia en todos e cada un dos departamentos da Xunta de Galicia. Un bo exemplo para explicar isto pode ser que os investimentos que realiza o Goberno galego dende outros departamentos, como poden ser Educación, Vivenda, Turismo, Mar ou Artesanía, ao que se suma máis de 146 millóns de euros dos orzamentos desta Consellería. Ou traballo que estamos realizando na área de lingua, unha área tamén totalmente transversal e capilar no executivo galego, que está presente no desenvolvemento de todas as políticas que impulsamos en distintos eidos, como na sanidade, onde temos un enorme ámbito de traballo no que se pretende dar unha atención próxima ao paciente, favorecendo a escolla da nosa lingua propia. Ou na xustiza, onde debemos de traballar conxuntamente con outras administracións para garantir o uso do galego. Ou inmigración, ofrecendo cursos de formación en cultura e lingua galega para todas as persoas nacidas fóra de Galicia. Ou na emigración, con accións de axuda a todos os retornados e a promoción do galego na diáspora. Ou no ámbito da educación, coa participación no Plan Mega, co que pretendemos mellorar as competencias do estudantado.

Todas estas políticas desenvólvese cun único obxectivo: o de mellorar a vida dos galegos e das galegas. E facémolo sempre dende o diálogo e a proximidade. Proximidade e diálogo cun sector cultural que segue colleitando éxitos dentro e fóra das

nosas fronteiras. Este sector tense convertido nun piar fundamental da economía do noso país, supoñendo máis do 3 % do produto interior bruto, e chegando a ser o motor de creación do 3,3 % do emprego de Galicia. Hoxe o noso traballo fundamentase en eliminar todas as barreiras co obxectivo de que a cultura sexa facilmente accesible a todos, ou que chegue a cada un dos recantos do país. E conseguirémolo a través da Lei de cultura inclusiva e accesible, a cal —como ben saben— está en tramitación neste Parlamento. Tamén os formatos que nos brindan hoxe as novas tecnoloxías poñen diante de nós un novidoso escenario ante o que temos que actuar e impulsar novas medidas.

Estes novos formatos teñen unha importante incidencia sobre o sector audiovisual, que segue traspasando as nosas fronteiras e que vén de ser recoñecido coa institución, as Medallas de Galicia e cunha proxección, hoxe desenvólvese practicamente o 60 % en galego. Unha lingua, á que tampouco é allea as novas maneiras que temos de socializar e de interrelacionarnos.

Hoxe unha boa parte dos contidos que a xente consome —ou boa parte das relacións que se xeran, esas novas formas de comunicación— teñen moito que ver con redes sociais como poden ser Tik Tok ou Instagram, unhas plataformas que non existían cando se aprobou o Plan xeral de normalización da lingua galega.

Por iso cómpre entender que nos atopamos ante un escenario distinto, un escenario novo, un escenario que require impulsar un gran pacto pola lingua, e así se están a desenvolver eses primeiros contactos, con ese ánimo, e esa vontade, nun momento político axeitado, cun bo acollemento social, e que tamén se viu reflectido na boa sintonía coa que transcorreron as primeiras reunións. Con esa mesma vontade de diálogo, tamén estamos emprendendo unha rolda de contactos coa xuventude a través dos foros de emancipación. Tratamos así de entender mellor os problemas que lle preocupan ás novas xeracións, falando, e sobre todo escoitando propostas que nos dan as claves para deseñar unhas políticas cuxo único obxectivo é que a mocidade atope en Galicia un lugar no que poder desenvolver o seu proxecto vital con plenas garantías.

Todas estas actuacións enmárcanse dentro das liñas estratéxicas dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2025. Uns orzamentos presentados en tempo e forma por 16º ano consecutivo, para os que Galicia mobilizará preto de 14.000 millóns de euros.

No que respecta concretamente á área de Cultura, Lingua e Xuventude, o orzamento ascende a máis de 146 millóns de euros, o que se traduce nun incremento dun 7,5 % con respecto a 2024, cun aumento de 10 millóns de euros.

Para analizar os datos —estes datos que acabo de resumir— cómpre afondar no labor que desenvolven os centros directivos que compoñen esta consellería. Eles son os encargados de dar forma ás políticas que hoxe lles anunciamos, de executar un

orzamento maior, en definitiva, de tentar mellorar a vida dos galegos e das galegas dende o noso papel da Administración.

Esa tarefa comeza pola Secretaría Xeral Técnica a través da coordinación administrativa da consellería e que este ano contará cun orzamento de máis de 14 millóns de euros. Esta contía increméntase un 5,6 % con respecto ao último exercicio, e permitirá asumir os gastos correntes de bibliotecas, arquivos e museos, ademais de facer fronte aos distintos servizos da área de Cultura. A estas tarefas se dedicarán máis de 5,5 millóns de euros, coa finalidade de garantir o bo funcionamento de toda esa gran rede de infraestruturas que acubilla unha programación cultural que pretende seguir medrando. Programación cultural que non se entende sen o impacto da nosa lingua, cuxo labor de difusión, promoción lle corresponde á Secretaría Xeral de Lingua.

Centrarémonos os esforzos nos traballos derivados dun pacto pola lingua que o Goberno puxo enriba da mesa nada máis comezar a lexislatura e que xa tivo hai unha semana unha primeira reunión. Foi nun ambiente cordial no que a partir da enquisa de coñecemento do uso do galego polo IGE, analizamos os modelos e fórmulas dunha sociedade galega que está cambiando moi rápido, e que ten no galego un dos seus maiores tesouros. Un ben que debemos salvagardar, actualizar e facer atractivo a persoas, colectivos e entidades que deberán buscar para ela un lugar no futuro dos seus tempos.

Estou seguro de que é moito máis o que nos une que o que nos separa, e que todas as forzas políticas compartimos a importancia deste primeiro encontro, con esa cordialidade, ese entendemento, deberemos seguir abondando nas vindeiras reunións que nos permitan ir dándolle forma ás medidas derivadas dese gran pacto ao que pretendemos chegar.

Entre todas as propostas que xa tiñamos oportunidade de poñer en común, a primeira que fixemos, ven relacionada co marco normativo, considerando que 20 anos despois é o momento de actualizar o Plan xeral de Normalización da Lingua galega. Tamén a posta en marcha —como acordamos nesas reunións- de 50 medidas que permitan impulsar de xeito inmediato a lingua para seguir reforzando o seu uso e seguir dotándoa do prestixio que se merece.

Trátase dunha folla de ruta centrada en determinados colectivos e determinadas áreas, como a dos ámbitos da socialización da xente moza, que é onde estamos detectando que, a pesar de que as competencias lingüísticas están garantidas existe, e recoñecemos un problema no seu uso social, no ámbito dos neo falantes, co obxectivo de que as persoas non nacidas en Galicia teñan o contacto e poidan facer uso do galego, ademais de poñer en marcha medidas concretas en relación ás novas tecnoloxías.

Neste escenario, e como parte das medidas de impulso, quero anunciar hoxe que imos traballar coa Consellería de Sanidade para poñer en marcha cursos de lingua galega a disposición de todo o persoal sanitario e que, na semana que vén, o próximo mércores,

manteremos unha reunión co conselleiro de Sanidade para analizar as medidas de aplicación inmediata que podemos facer nese ámbito sanitario para o uso e a normalización da lingua galega.

Partindo destes tres piares básicos —ademais doutras cuestións que poidamos ir engadindo nas vindeiras semanas— teremos as ferramentas para poder darlle un pulo á lingua, da man de esas medidas de impulso inmediatas, e temos ademais os recursos suficientes para seguir afondando nesas políticas.

Neste senso, cómpre destacar que para o vindeiro ano 2025, a Secretaría Xeral de Lingua incrementa o seu orzamento un 8,3 %, que se traduce nun aumento dun millón de euros máis que no 2024. O que se verá materializado nunha cantidade que ascenderá a preto de 12 millóns de euros, consolidando o inicio dunha axenda financeira que hoxe me gustaría tamén anunciarlles.

Igual que nos comprometemos no seo desas primeiras reunións do pacto, o noso compromiso dentro dese pacto pola lingua tamén é por encima enriba da mesa a rehabilitación dos recursos necesarios da consellería, de cara a orientar os fondos necesarios para a posta en marcha dese pacto; e a posta en marcha dunha axenda de incremento orzamentario que se manterá durante toda a lexislatura.

Uns orzamentos que nos van permitir seguir investindo en estudos e traballos de investigación en colaboración coas universidades galegas, e que fan que sigamos dando pasos adiante na presenza do galego na Rede ou en ámbitos tan importantes como a intelixencia artificial, o Proxecto Nós, o programa Toponimízate ou Lexgal.

Como xa saben, Galicia leva tempo traballando no proxecto nós, co que pretendemos situar o galego á carón das linguas máis desenvolvidas no eido das tecnoloxías, da lingua e da intelixencia artificial. Este proxecto desenvólvese no marco do Perte da nova economía da lingua, cunha contía de 15 millóns de euros que, como ben saben, a día de hoxe Galicia tan só ten recibido dous millóns dos 15 comprometidos. Faltan 13 millóns de euros que temos solicitado ao Goberno central, cuestión para a cal tamén necesitamos a colaboración das forzas políticas con representación neste Parlamento.

Por outra banda, seguimos co orzamento da área de lingua. Cómpre salientar que volvemos levar a cabo un importante investimento, este ano, 2025 con máis de 2 millóns de euros, o que supón un incremento de máis do 30 % para as campañas de promoción do uso do galego, entre outros programas como Falaredes, ou o recentemente anunciado proxecto de voluntariado lingüístico, que se desenvolven por todo o territorio a través da Rede de Dinamización Lingüística, á que están adheridos unha gran parte dos concellos galegos.

Como dicía antes, aumentaremos neste orzamento 2025, un 30 % a partida específica para este Plan de Dinamización da Lingua Galega. Pero as tarefas de normalización e dinamización da lingua non se limitan só a iso, senón que tamén se levará a cabo un

importante investimento de máis de 2 millóns de euros en actividades dentro da escola, con proxectos como «Nós tamén creamos!», «21 días co galego e +» ou «Aquí tamén se fala galego» E tamén fóra dela, por exemplo, os cursos Celga, que contan cada ano cunha alta demanda e que seguen formando a moitos novos galegos, e que verán reforzada oferta co deseño de novos cursos de lingua e cultura galegas que axuden con ese acollemento tan importante para a nosa lingua.

Do mesmo xeito, estes orzamentos tamén inclúen as partidas que volven a reafirmar o compromiso de colaboración con institucións fundamentais na sociedade galega, como son o Instituto da Lingua Galega, o Consello da Cultura, ou a Real Academia Galega, que contará este ano cunha transferencia de 890.000 euros destinadas a accións culturais e a investigación lingüística.

Con elas levaremos a cabo tarefas tan importantes como campañas dirixidas á xustiza e á sanidade, ou a renovación do nomenclator de toponimia, o fomento da lusofonía a través da Lei Paz Andrade, que onte mesmo viu como se creaba ese Observatorio da Lusofonía.

A lingua é un patrimonio universal para todos, para todos os galegos e as galegas, polo que a súa transversalidade está e estará na base do éxito que teñan as iniciativas que poñeremos en marcha. Froito disto, o noso esforzo orzamentario, súmase ao feito noutras áreas que teñen que ver coa cultura, comunicación, como son: a CRTVG, que destinou un orzamento de 135 millóns de euros no ano 2024, coas súas canles e plataformas: a Radio Galega e de máis medios de comunicación; ou consellerías como Educación, Sanidade, Emigración, Política Social e Economía. En definitiva, un orzamento conxunto transversal a todas as áreas de goberno da Administración autonómica, que supera os 50 millóns de euros e que nos axuda a encamiñar nos cara ao mellor futuro para a lingua galega.

dentro da Dirección Xeral de Cultura, que verá incrementado o seu orzamento superando os 73 millóns de euros, traducirase, incrementarase nun 5,5 % os seus orzamentos con respecto ao ano 2024. Esta cantidade permitirá manter unha liña de incremento orzamentario que se ven dando desde o ano 2022.

Estes máis de 73 millóns de euros permitirán desenvolver importantes accións como o fomento de actividades culturais, facendo especial fincapé na descentralización da oferta e no espallamento por todo o territorio.

En 2025 destinaremos máis de 2 millóns de euros para un novo plan, unha nova estratexia, que é o Plan de infraestruturas culturais, co que faremos unha auditoría de todos os equipamentos públicos que temos no territorio. A idea é crear un gran mapa que nos permita coñecer o estado, distribución e situación dos mesmos para poñer en marcha unha liña de modernización e mellora destas tan necesarias infraestruturas culturais.

PARLAMENTO DE GALICIA

Como complemento a este plan, a gran infraestrutura na que centrarémonos unha parte dos nosos esforzos, é o teatro cine Fraga de Vigo, un edificio histórico que despois de levar 14 anos pechado, recibirá un investimento este ano a Xunta de Galicia de 1,5 millóns de euros; cantidade que permitirá iniciar as obras de rehabilitación coas que buscamos converter este espazo nun referente cultural publico en Vigo e de todo o noroeste peninsular.

Ese traballo estámolo levando a cabo da man do sector e cun proceso de escoita, e a través dunha caixa virtual de correos e de reunións cos propios colectivos, onde se achegaron máis de 200 propostas para a elaboración dese plan de uso. Do mesmo xeito, tamén se verán incrementados os investimentos para a dinamización da cultura en Galicia, compromiso para o que destinaremos tres millóns de euros.

Dentro do noso sistema cultural, ten moita relevancia tamén o ámbito do libro que, xunto co sistema de bibliotecas de Galicia, configuran un ecosistema cultural que apoiaremos cun investimento nestes orzamentos de máis de 4,5 millóns de euros. Con esta iniciativa impulsaremos a adición, tradución e comercialización do libro galego e do libro en galego, a dotación de fondos bibliográficos para as bibliotecas, a dinamización nas feiras do libro e as actividades dinamizadoras centradas na lectura.

A Xunta destinará 27 millóns de euros ata o ano 2030 para desenvolver o Plan da lectura de Galicia e impulsar o sector do libro en galego. Precisamente unha das novidades para 2025 será o desenvolvemento das previsións do Plan de lectura de Galicia, que será presentado antes de que acabe este mesmo ano e que ten por diante un camiño cheo de retos, pero con resultados que pensamos que van repercutir directamente na consolidación dunha cidadanía lectora. Para isto achegaremos un investimento específico de 1,1 millón de euros, dos cales 225.000 corresponden a novas partidas que posibilitarán a posta en marcha das primeiras accións deste mencionado plan. Neste senso convén ter presente que máis de 100 medidas previstas neste plan van supoñer un investimento global —como dicía antes— de máis de 27 millóns de euros no horizonte do ano 2030.

Do mesmo xeito, destinaremos, destinaremos 900.000 euros para modernizar e optimizar a xestión do Servizo de Arquivos, un investimento que se suma aos importantes 6,6 millóns de euros que destinaremos aos museos galegos que queremos que sigan desenvolvendo os seus grandes proxectos, como por exemplo podo mencionarlles o CGAC, Centro Galego de Arte Contemporáneo, no que investiremos unha contía de máis de 2 millóns de euros, ademais de que os orzamentos recollen unha partida dun millón de euros para facer o investimento necesario na mellora eficiencia enerxética desta infraestrutura.

Con todo, tamén seguiremos destinando unha boa parte do orzamento para a colaboración interinstitucional nas principais institucións culturais de Galicia, é o caso do Consorcio de Santiago, no que incrementaremos preto de 300.000 euros, chegando a 3,2 millóns de euros de investimento directo por parte da Xunta de Galicia ou do

Consorcio para a Promoción da Música da Coruña, no cal tamén aumentamos aportación en 300.000 euros, chegando aos 3,3 millóns de euros, un 10 % máis nos dous casos —tanto no Consorcio de Santiago como na Promoción da Música da Coruña— de incremento nos orzamentos deste ano. E tamén se suma o incremento é o aumento da participación no Museo do Pobo Galego, ao que lles tememos máis de 500.000 euros para colaborar no desenvolvemento da súa actividade.

En total, achegaremos 7 millóns de euros á nosa colaboración con estas institucións, que permitirán que sigan desenvolvendo as súas programacións de formación e difusión cultural.

No ámbito das competencias da Dirección Xeral de Cultura, tamén desenvolveremos importantes proxectos que contarán con dotacións extraordinarias nestes orzamentos. Así pois, partindo da próxima aprobación da Lei de cultura inclusiva e accesible de Galicia, prevese a creación en 2025 do observatorio que prevé o texto normativo, así como a redacción do Plan de cultura inclusiva e accesible de Galicia. Ademais, en liña cos obxectivos desta lei, porase en marcha a rede ... de dinamización da Cultura no rural, que contará cunha dotación nova, ademais, de medio millón de euros para poñer en marcha as primeiras liñas de actividade entre as entidades adheridas, as cales xa lle podo adiantar que irán dende a intensificación da oferta ata a posta en marcha dunha estratexia de formación e apoio á transformación dixital. A Xunta destinará —como dicía antes— medio millón de euros á posta en marcha desta nova rede de nova creación que se poñerá a funcionar a partir do primeiro trimestre do ano 2025.

Continuando agora pola Axencia Galega das Industrias culturais, cómpre deixar claro que para o vindeiro exercicio seguiremos mantendo o compromiso cos sectores das artes escénicas, da música e do sector audiovisual. Ímolo facer a partir de axudas e programas, como sempre, coordinadas co sector e na súa maioría a través de procedementos de concorrencia competitiva, seguiremos apoiando debidamente as industrias culturais.

Neste senso, para o vindeiro exercicio publicaremos unha nova convocatoria do fondo para a atracción de rodaxes audiovisuais por importe de dous millóns de euros financiando con fondos FEDER. Para un territorio o acollemento de rodaxes audiovisuais supón un enorme impulso, lembrando que o impacto económico estimado en Galicia desta orde de axudas rondará os 18 millóns de euros.

Tamén publicaremos a principios de ano a convocatoria de produción audiovisual e incrementaremos o importe da convocatoria ata os tres millóns de euros, medrando tamén o importe por proxecto co obxectivo de adaptarnos —como nos pide ao sector— á realidade da suba de custos. O investimento só en axudas para o sector audiovisual desde Agadic superará novamente este ano os seis millóns de euros. A maiores desta cifra, poñendo o foco nos novos formatos, tamén publicaremos unha nova liña de axudas de desenvolvemento de videoxogos, que será dotada cunha contía de 150.000 euros.

No ámbito da música traballaremos en novos circuítos para aumentar a presenza de músicos galegos nos escenarios e tamén publicaremos unha nova liña de axudas para o sector musical co obxectivo de desenvolver o talento e coa idea de apoiar a carreira de 10 artistas galegos, axudas nas que investiremos 150.000 euros. Neste senso, tamén seguiremos aumentando o número de espazos incluído na Rede Galega de Teatros e Auditorios, podendo dispoñer este ano dun maior orzamento.

Dentro das artes escénicas, o Centro Dramático galego continuará co seu labor de produción propia, neste momento estamos rematando o proceso para a contratación de 22 actores para as próximas producións, ademais de participar en coproducións e manter a presenza internacional que tan bos resultados está a dar nas últimas tempadas. Así mesmo, o Centro Coreográfico Galego seguirá pilotando as accións e programas derivados do Plan de danza aprobado de forma consensuada co sector, co financiamento suficiente.

Tendo isto en conta, será neste mesmo ano cando iniciamos un novo programa de aceleración é formación cun innovador proxecto de residencias artísticas comarcais coas que pretendemos promover un modelo de creación e difusión dun formato escénico sostible, inclusivo e competitivo. Con todo, o orzamento da Axencia Galega das Industrias Culturais, superará os 16,8 millóns de euros.

Outro dos grandes proxectos é a Cidade da Cultura, institución cultural que segue acadando cifras récord con máis dun millón de visitantes e preto dun millar de actividades. Ogallá desenvolva un programa cultural que transcende os seus espazos a través dun ambicioso programa de itinerancias que converte ao Gaias nunha factoría de contidos para centros culturais de todo o país. Ogallá se produce exposicións ou montaxes escénicas que circulan por diferentes puntos da nosa comunidade. Para este ano a Cidade Cultura contará cun orzamento de máis de 12 millóns de euros que serán investidos en proxectos como a posta en marcha do primeiro Centro Galego de Artes Dixitais, cun investimento de máis de catro millóns de euros; na consolidación do Gaias como gran centro expositivo internacional de Galicia; ou facendo medrar un programa de residencias que xa apoia a un centenar de artistas cada ano e que seguirá ampliándose axudándolles a que conten cos recursos e a formación para desenvolver o seu proxecto cumprindo así co obxectivo estratéxico da Consellería de dinamizar e apoiar á Comunidade galega de creadores.

Creo que merece unha mención especial o éxito acadado polas últimas mostras desenvolvidas na Cidade da Cultura, como foron Tesouros reais, Unha vida vikinga ou receen estreada Tatoo. Entre as tres superarán os 100.000 visitantes ao museo e amosan a capacidade de Galicia para acoller e traballar nas principais propostas culturais a nivel internacional. E temos xa pechado tamén a programación cultural para este ano 2025.

Pasando agora no ámbito da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, salientar que se continuar co desenvolvemento do Plan estratéxico para a conservación e restauración do

patrimonio cultural de Galicia, 2021-2030. Dentro desta liña de actuación seguiremos atendendo aos obxectivos operativos relacionados coa conservación a través do Plan catedrais galegas, a conservación dos monumentos relacionados co Camiño de Santiago e a conservación do patrimonio cultural en base ao Plan Ribeira Sacra, entre outros.

Deste mesmo xeito, seguiremos atendendo á conservación e restauración de retablos, pinturas murais e bens artísticos significativos, así como á debida investigación e posta en valor do patrimonio arqueolóxico galego. Mediante o recente anunciado Plan de arqueoloxía. Nesta área afondaremos nos principais proxectos que estamos a desenvolver: o Plan catedrais ou un investimento dotado neste orzamento de máis de 2,4 millóns de euros. Tamén coa mirada posta en acadar o obxectivo no Comité Internacional de Patrimonio Mundial de 2026 para a declaración da Ribeira Sacra como Patrimonio da Humanidade pola UNESCO. E seguiremos traballando nese Plan de xestión Ribeira Sacra, 2024-2030.

E tamén, por suposto, neste punto quero aproveitar a implicación do Goberno de España e de Miquel Iceta, o embaixador, no encontro que celebramos esta mesma semana —que onte rematou— de expertos de todo o mundo para potenciar a candidatura da Ribeira Sacra para Patrimonio Mundial da UNESCO.

Mais, a pesar dos esforzos centrados na candidatura da Ribeira Sacra, tamén temos que seguir traballando noutras candidaturas de Patrimonio Mundial, Illas Cíes, Parque Nacional Illas Atlánticas, é a cidade de Ferrol, porto da ....

Continuaremos co desenvolvemento do Plan específico de intervención para a muralla de Lugo —incluída na lista de Patrimonio Mundial— mediante actuacións de restauración e conservación que garanten un investimento de 600.000 euros, este orzamento 2025, e tamén, como unha das xoias da Coroa, seguiremos actuando sobre bens culturais máis significativos vencellados os Camiños de Santiago, destinando máis de tres millóns de euros para continuar coa intervención de restauración de edificios e bens artísticos senlleiros.

Cabe destacar dentro destes investimentos o que levaremos a cabo en Pontevedra coa rehabilitación do Convento de Santa Clara, cunha contía orzada de 1,5 millóns de euros.

Outro fito importante vaino constituír o impulso que lle imos dar á Fundación Panteón de Galegas e Galegos ilustres, da man do Parlamento, Consorcio Santiago, Concello e Arzobispado. Hoxe mesmo teremos unha reunión para contribuír a posicionar este símbolo de Galicia nun lugar central do noso sistema cultural; ou o Plan de actuacións arqueolóxicas, no que se destinará máis de 500.000 euros para intervencións de conservación e mantemento e bens senlleiros.

Con todo, o orzamento da Dirección Xeral de Patrimonio volverá a situarse por encima este ano dos 22 millóns de euros.

Na Dirección Xeral de Xuventude cómpre salientar que este é o centro ..., co orzamento que máis medra: un 25 %, un incremento que se traduce nun crédito dispoñible para 2025 ademais de 24,6 millóns de euros que irán directamente destinado a políticas de impulso para a mocidade.

Os esforzos desta Dirección xeral están orientados ao impulso de políticas para a emancipación xuvenil, dentro das cales destaca con forza o Bono emancipa, unha medida pioneira a nivel nacional que nace co propósito de apoiar á xente nova a dar o paso cara á independencia e apoiala dunha decisión tan relevante, importante na súa vida. Coa vista posta neste obxectivo, mobilizaranse 2 millóns de euros para a concesión dunha axuda económica para os mozos que adquiran o aluguen unha vivenda axudándolle a sufragar os gastos derivados da súa emancipación. Este bono vén acompañado de impulsos de políticas transversais importantes en materia de vivenda por parte de todas as áreas da Xunta de Galicia. Deste xeito, poñeranse en marcha vivendas colaborativas a partir de novas construcións que contarán con espazos comúns e con espazos propios para cada un dos usuarios. Xa foi anunciado o primeiro proxecto en Santiago de Compostela, que xorde da colaboración das consellerías de Vivenda e Cultura. Outra importante medida da reserva do 40 % das vivendas en aluguer, ou o 20 % das vivendas en compra nas obras de promoción pública para a xente menor de 36 anos.

É certo que é a emancipación tamén vai moi ligado ao emprego, e nese eido tamén nos centramos moitos esforzos, a través de entidades colaboradoras para a posta en marcha de estadías formativas en empresas, ou entidades públicas e privadas, impulsando o Programa de Xuventude Mentoring na Empresa, que para este 2025 contará cun orzamento de 1,2 millóns de euros.

Por outra banda, tamén destinamos recursos á mellora das habilidades e competencias. Para a busca de emprego seguiremos impulsando o Programa Xuventude Mentoring, ao que este ano destinaremos 1,3 millóns de euros. No relativo ao apoio ao talento continuaremos na axenda do impulso do voluntariado interxeracional, destinando, orientando o recoñecemento da experiencia das persoas maiores nun marco de convivencia e intercambio, iniciativas con persoas novas en diferentes ámbitos de actuación, sendo un proxecto que contará cun investimento de máis dun millón de euros.

A Dirección Xeral de Xuventude segue tamén traballando noutras medidas como as destinadas a lecer, e este é o caso da campaña de verán que, logo do éxito colleitado na pasada edición, volve contar cun elevado orzamento de cinco millóns de euros.

Señorías, ao longo desta media hora intentei y tratei de debullar ao máximo posible este orzamento e as previsións do traballo que levaremos a cabo en cada un dos departamentos desta consellería. Un orzamento cargado —como non— de cifras, de porcentaxes, de proxectos, pero sobre todo y fundamentalmente, de moito traballo e de moita ilusión. Traballo e ilusión por desenvolver unhas políticas que estou firmemente

convencido de que cumprirán o seu obxectivo, o obxectivo marcado, o principal de todos, o de mellorar a vida dos galegos e das galegas. Agora na súa quenda, por suposto escoitaremos aquelas cuestións que non quedaron claras nesta primeira intervención, coa idea de poder darlle resposta a cantas dúbidas poidan poñer ou trasladar nesas intervencións.

Polo de agora, nada máis e moitas grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Moitas grazas, señor conselleiro, pola súa presenza nesta comisión e pola súa intervención.

Pasamos agora, ¿si, señora Queixas? ¿Con base a que?

A señora Queixas Zas (BNG): Solicito a palabra, en base ao abeiro do artigo 75, para valorar da Presidencia un receso e posible suspensión desta comisión á vista dos gravísimos efectos que provocou a dana, a que xa fixo mención a Presidencia no inicio desta comisión, e suspender a comisión, tal e como están facendo outros parlamentos do Estado.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Grazas, señora Queixas.

A voceira do BNG solicitou un receso para que os grupos parlamentarios valoran esta cuestión.

Imos suspender a Comisión... *(Pronúncianse palabras que non se perciben.)* perdón, un segundo, estou ordenando o debate.

Imos habilitar un pequeno receso dun par de minutos para que os grupos poidan falar entre si desta cuestión, se lle parece ben o Goberno.

Suspéndese a sesión ás 10.35 horas.

Reiníciase a sesión ás 11 horas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Ben, bo día de novo a todos e todas.

O que nos trasladan os grupos parlamentarios é que, cando menos de momento, non hai acordo respecto da posibilidade de suspender as sesións informativas do día de hoxe. Polo tanto, imos continuar coa orde do día.

Recórdolles as súas señorías que xa rematara o señor conselleiro a súa intervención, que estábamos procedendo a iniciar a rolda dos grupos parlamentarios. Polo tanto, por parte do Grupo Mixto, Señor Ojea, ten vostede a palabra por un tempo de 10 minutos.

O señor Ojea Bouzo (M): Grazas, presidenta.

Baixo o impacto emocional que compartimos pola traxedia de Valencia, expresando a máxima solidariedade cos mortos e cos afectados, seguimos as intervencións.

Dixo o señor conselleiro cara ao final, que os presupostos eran fundamentalmente unha cuestión de cifras e de porcentaxes. Voulle tomar a palabra, teño aquí na pantalla, voulla mostrar para vexa que está así tamén en coloríns e todo; mire, aquí están: cifras e porcentaxes. Mire agora que ve aí a cor amarelo, esa color amarela son as partidas cuxa execución ou vai directamente á Coruña, ou a súa execución afecta directamente ao maior desenrolo da provincia da Coruña, loxicamente. Vostede xa sabe que eu fago, que o noso partido fai a lectura dos presupostos fundamentalmente baixo a perspectiva territorial de ver como afecta ou deixa de afectar ao desenvolvemento da provincia de Ourense, que, como saben vostedes, entendemos que precisa dunha maior atención por parte dos gobernos da Xunta para equilibrar a súa economía, o seu desenvolvemento e o seu nivel de vida co resto das provincias galegas, fundamentalmente coas de Coruña e de Pontevedra.

Fíxense, vou aquí a ir lendo algunhas desas partidas, unha gran cantidade de partidas —como digo— están asociadas á súa execución directamente coa provincia da Coruña. Ou ben porque se refire a actividades que se van a desenvolver directamente no ámbito cultural, no ámbito da lingua, da xuventude da provincia da Coruña, ou ben porque a súa execución, por estar alí asentados as entidades que tramitan esta clase de burocracia está na Coruña, o cal dun xeito ou doutro sempre redunda no desenvolvemento desa provincia.

Intervención sobre as infraestruturas de bens culturais: 100 % A Coruña, adquisición de mobiliario e utensilios: 100 % A Coruña, investimentos asociados ao funcionamento operativo dos servizos da Consellería de Cultura: 100 % na Coruña. En vez de dicir as cifras absolutas, prefire as porcentaxes, porque, xa digo, o que me interesa min agora é a comparativa territorial.

Funcionamento operativo da Secretaría Xeral de Política Lingüística: 100 % A Coruña; sigo co que está de cor amarelo e, como dixen antes, era o gasto de funcionamento a desenvolver polo CGAC, Centro Galego de Arte Contemporánea, se non me equivoco, varias partidas asociadas que van directamente a Coruña, que non estou dicindo que estea mal meter niso, o que pasa é que estou establecendo a comparación, loxicamente, miren, do total do presuposto —despois igual me dá tempo de falar de máis partidas concretas—, o 45,33 % vai A Coruña, o 27,54 % vai a Pontevedra, o 13,54 % vai a Lugo, e o 13,59 % vai á provincia de Ourense. Como digo, como lle levo dito a todos os conselleiros que pasaron antes pola por aquí, pois a provincia da Coruña, está particularmente favorecida na execución destes presupostos.

Logo hai moitas máis partidas nas que está repartido os cuartos, pero mide as porcentaxes, son máis ou menos deste teor: Campañas de normalización lingüística

—por poñer unha ao azar— o 40 % para A Coruña, 34 % Pontevedra, 12 % Lugo, 14%; Ourense. Outra ao azar: por exemplo, as profesións de promoción e xestión, adquisición e dirección de arquivos. 40 % A Coruña, 20 % de Pontevedra, si: 40, 20, 20 e 20, ou sexa A Coruña leva o dobre de cada unha das restantes provincias, e así sucesivamente.

Voulle dicir algunha máis, ¡eu que sei!: investimentos en outros gastos en museos, infraestruturas culturais, o 50 % A Coruña, 12 % a Pontevedra, 12 % a Lugo, 26 % a Ourense, aquí saíu un pouquiño máis beneficioso, en todo caso, leva o 50 % A Coruña. Bueno, lista completa, se quere facilítolla, pero é o resultado de procesar os datos que se nos danos nas nos orzamentos.

Entón, insisto na cuestión, ten que pensar máis na provincia de Ourense. E, mire, voulle dar, vou facer dúas reflexións. Hai unha cousa que os psicólogos chama Lei de Weber, que estou seguro de que sabe, que di que cando se incrementa moito un estímulo, a resposta tende a diminuír. Se vostedes lle meten 100 millóns de euros, por exemplo, a actividades en Santiago e na Coruña, se en vez de 100, métenlle 101, a diferenza é moi pequena, practicamente inapreciable, pero si, onde metían 1, engaden 1, e quedan dous, multiplícase por dous. Quere dicir que, a partir dunha certa cantidade, a resposta, digamos, a resposta a ese estímulo de inversión de cartos é menor e é case inapreciable, e eses cartiños podían ir moi ben a outros sitios, por exemplo á provincia de Ourense, onde, ao mellor o que nun caso é un pequeno incremento relativo con relación ao que xa tiña, pois nese lugar en termos absolutos igual valora moito. Por exemplo, se fai, se fai 20 concertos en Santiago, a diferenza de facer 20 a facer 18, é mínima, pero eses dous, se en vez de facerse en Santiago, se fosen a Ourense ou a Lugo, seguramente a súa eficacia sería moito maior. É unha cuestión, a Lei de Weber, estou seguro de que a coñece. Entón, é unha pequena reflexión que fago, é dicir, a partir dunha certa cantidade de inversión apenas hai efecto, unha cousa parecida ao comportamento dos decibelios, vostede sabe que por riba duns decibelios xa pode aportar enerxía, que non soa máis alto na práctica. Entón aplique iso a investimentos cartos.

E agora voulle facer outra reflexión: mime a Ourense na promoción do galego, eu antes vin unha partida na que a promoción do galego era maior na Coruña que en Ourense. Claro, aí pódense facer dúas interpretacións: ao mellor pensa que hai que investir na evolución do galego onde se enfronte a frontalmente coas costumes sociais, que son de non falar galego; e ao mellor a estratexia é diferente: alá onde se conserva o galego e alá onde se falo galego que, como segundo os resultados da enquisa son na provincia de Ourense, mime esa zona, porque iso é o que se podería chamar o núcleo duro, o núcleo duro da permanencia do galego.

Se vostede mima o núcleo duro, desde o núcleo duro, poderían pensar o que xa lle dixen o outro día o señor Román: a reconquista. Porque vostedes, se se gastan cartos onde a campaña se enfronte frontalmente coa costume da xente, normalmente é moi pouco eficaz iso, iso sábeno moi ben a xente que traballa no ámbito do márketing, non se pode, as campañas non se poden deseñar para enfrontarse frontalmente coas costumes do consumidor ou do cidadán en xeral, porque si, porque están condenados ao fracaso se se

fan así. Agora, onde hai xa unha pequena dirección favorable, invista aí e aproveitando o rebufo —por chamarllo dalgunha maneira— unha cousa parecida ao que fan os que practican o judo: aproveitar a forza que xa existe, aproveitar a forza do contrario no ámbito propio.

E logo poderíase falar de moitas cousas porque, claro, aquí xa sabemos que vostede ten moito máis tempo que a nós. Na provincia de Ourense, unha das vantaxes que ten a súa despoboación ou o seu maior carácter rural é que unha vantaxe que preferirían que non tivera, pero que é unha vantaxe que é a de poder facer cine, o que siga habendo paisaxes moi rurais ou moi pouco afectados pola acción humana, ten esa avantaxa, ímola aproveitar tamén. Vostede sabe que na provincia de Ourense se filmaron desde «Sempre Xonxa», ben filmouse en máis sitios, pero fundamentalmente nese pobo do concello de Petín, de Santa Olalla, tristemente famoso por outros acontecemento. Entón, ben, xa que falou do cine, eu recórdolle que na provincia de Ourense hai moitos lugares moi adecuados, entón para esa clase de cousas, de feito, na Deputación aprobamos, non sei fai dous ou tres anos, formar parte, que a provincia formarse parte dun arquivo ou de algo así que hai de todo o mundo, de lugares onde se poden filmar escenas de determinada natureza. Vostede xa sabe que os western filmáronse tamén en España a maioría deles, na zona de Almería.

E, bueno, eu podería parar aquí a falar máis das partidas concretas, pero como é un discurso que se repite con relación ao que xa levo dito no resto das comparecencias, recordarlle, porque onte unha conselleira recoñeceu que os presupostos, que os orzamentos non se facían desde a perspectiva territorial, que non estaban territorializados e eu dixen: pois alégrome de que o dixera de xeito explícito, porque ao mellor teñen que...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Ten que ir concluíndo, señor Ojea.

O **Señor Ojea Bouzo (M)**: ... —agora mesmo remato, presidenta— eu díxenlle á conselleira e repítollo a vostede, ao mellor habería que aportar, entre as moitas perspectivas desde as que pode conseguir os orzamentos, engadan a perspectiva territorial e, sobre todo, para eliminar a discriminación da provincia de Ourense. Fíxese que se estes días fálase moito do equilibrio territorial do país enteiro, de España, en relación con ese discurso da financiación autonómica, fálase moito da necesidade da igualación e dos territorios. Pois mire, aplíquense o conto á autonomía, e a ver se a provincia de Ourense acaba igualada en desenrolo económico e en todos os demais factores positivos co resto da autonomía.

Nada máis, grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Moitas grazas, señor Ojea,

Pasamos agora á quenda dos socialistas de Galicia, señora Méndez, cando queira, ten vostede a palabra.

A **señora Méndez López (S):** Moitas grazas, presidenta.

Moi bos días, presidenta, señorías, conselleiro, todo o equipo da consellería. En primeiro lugar, sumarnos ás condolencias e trasladar a nosa solidariedade pola tráxica traxedia que están a vivir compatriotas nosos na comunidade valenciana, e outras comunidades que tamén se están vendo afectadas.

Por outra banda, trasladar a satisfacción polos galardóns que temos acadados, darlles os nosos parabéns, e tamén agradecer ese traballo que están a facer pola promoción da nosa lingua e da nosa cultura, en moitos casos fan un labor máis importante que a propia Consellería de Cultura, porque, conselleiro, estamos agradecidos pola comparecencia e desilusionados polo futuro que esbozan os seus orzamentos e intencións.

É verdade que vostede como conselleiro ten como herdanza unha política cultural sustentada a través dunha anatomía de parches e recauchutados, e que ás veces constitúese sobre a táctica de ir en contra en lugar de remar a favor.

E, ¿por onde empezar, señor conselleiro? Quizais por unha serie de preguntas, e a primeira, porque eu llo levo escoitado nesta primeira intervención reiteradamente, desta nova consellería desde o novo equipo, desde a Consellería nova, levan 15 anos continuados no Goberno, e, polo tanto, isto non é resetear, poñer o contador a cero e iniciar. Teñen unha historia detrás e, polo tanto, nesa historia imos facer esa serie de preguntas que poderiamos empezar polo rexeitamento a conseguir que a lingua galega sexa unha das linguas cooficiais no Congreso dos Deputados, ou, que aínda que é certo que vostede persoalmente tendeu a man para solventar unha ferida inútil, como foi a de crear un problema na sociedade galega a raíz a implantación do artigo do plurilingüismo, sabemos que o camiño de volta vai ter un consenso cun longo tempo de resolución, ou polo descenso da fala do galego que vai costa abaixo e sen saber frealo, por variados que sexan os motivos, os 15 anos do Goberno do PP —como lles dicía— tiñan que ter previstas accións e reaccións no ámbito da fala e da escrita galega.

Os datos tíñanos todos e estes anos, e era apreciable ese descenso, un descenso que deu pistas en diferentes ámbitos. Teñen vostedes os editores en galego abandonados e sen chegar a acordos de mínimos, polo que deciden organizarse pola súa conta para acudir a feiras importantes, como pode ser a de Frankfurt onde o stand da Consellería de Cultura funciona como un ente solitario, fronte ao colectivo editorial galego; ou o colectivo de tradutores cos que non son capaces de chegar a acordos de política de subvencións. Poño por exemplo a editorial Rodolfo e Priscila, que recibiron unicamente 432 euros para traducir a obra Small things like this da escritora irlandesa Claire Keega. Ou polo incumprimento da Lei Paz Andrade, na que, dándolle un pulo ao galego onde temos os nosos estudantes dunha terceira lingua que lles abra máis competencias e nos sitúe no ámbito internacional. Ou polas ducias de legados de mulleres e homes do exilio que

dormen sen promoción de ningún tipo nos arquivos das fundacións, ou nos documentos gardados que esmorecen sen planificación para a súa investigación ou promoción. Ou pola difusión nula ou parcial desa xeración de intelectuais expulsados durante o ano 1936, a mellor preparada do país, e que nunca o puxeron como liña prioritaria sobre a que avanzar en estudos, divulgación e internalización, ou polas pingües axudas á creación e a nula internalización dos nosos creadores polo non recoñecemento da entidade dun pobo a través da Lei de memoria histórica, que incremente o noso devir e deixe claro e conciso que somos un pobo de cal é a nosa identidade.

Por unha televisión pública que se cubre de escándalo todos os venres denunciando acosos, nula programación e un entretemento que raia o mal gusto e as políticas de xénero e que, por certo, se desploma en case un 30 %, segundo o estudo xeral de medios. Ou por una Orquestra Sinfónica de Galicia que decidiron deixar de apoiar esperando a que esmoreza durante anos deixaron de achegar a contía consensuada no Consorcio da Música, e iso xerou unha débeda de cinco millóns de euros. E dende o ano 2011, conselleiro, conxeláronse súa a preocupación e agora subiron dos 2,7 a 3 millóns. Pero é que isto tiña que ser así dende entón.

Dende o PSdG preguntámonos como é posible que poñan en marcha as seguintes obxectivos do AGADIC, que figuran na memoria de 2025, que son impulsar a creación e desenvolvemento de empresas, que produzan bens e servizos culturais; favorecer os produtos que difundan a lingua, cultura e as tradicións propias de Galicia como elemento singularizados no mercado; promover a distribución e comercialización dos produtos culturais dentro e fóra do noso país, contribuír á mellora na prestación e cualificación artística, técnica e empresarial dos recursos humanos; estimular a creación, avivar o talento e a capacitación, e incitar ao recoñecemento social e económico de artistas e autoras no proceso de produción, cando realmente os orzamentos en investimentos reais, baixa dos 3,3 millóns 640 mil euros no ano 2024, a 2 millóns, 184.000 euros no ano 2025, o que supón unha baixada do 35,7 % e o orzamento total pase de algo máis de 17 millóns a 16.856.000 euros, o que supón unha baixada de case un 2 % do orzamento.

As rebaixas aparecen na Dirección Xeral de Patrimonio, que pasa duns 22.348 euros a 22.160.000 euros, unha rebaixa de case un 1 %. Esta dirección xeral ten a súa maior rebaixa no apartado de investimentos reais —como dicía— que pasa de 12.314.000 euros a 10 millóns de euros, algo a todas luces inconcibible, cando de todos é sabido o esmorecemento do patrimonio cultural de Galicia dende o Mosteiro de Monfero —en eterna espera— ata políticas proactivas que dean valor ao patrimonio de pequenas filas que quedan esquecidas en derribo.

E habería moitos máis, como estes exemplos, fáisenos difícil crer en eixos de actuación como os da Dirección Xeral da Xuventude cando di que traballarán polo acceso universal á cultura, apoio á creación e os novos talentos, innovación, dixitalización e modernización, infraestruturas e legado cultural, proxección exterior, internalización e formación, por unha rede de bibliotecas exigua, e que teñen que estar proxectadas polos

concellos. Pero, evidentemente, con estes orzamentos, como digo, fáisenos difícil de crer.

A actitude fronte á cultura é a cuestión é que cando falan de cultura sofren unha especie de transformacións semellante a unha épica trasnoitada que, como xa dixemos algunha vez, é máis propia da condescendencia das clases acomodadas que o ve como o exótico, a característica dunha nación. Non existe un plan xeral de acceso á cultura que nos permita marcar un rumbo, o seo do PP, pero un rumbo ao fin do que se pretende, porque aquel sector que xera un pensamento crítico que fai tecido e agroma un conxunto de accións que nos afasta do enxebrismo e nos coloca nunha posición de pregunta, non existe, e que, por obxectivar e poñerlle cifras, no ano 2020, o Consello da Cultura Galega advertía dun descenso continuado do gasto público na inversión en cultura, pasando desde ese ano 2020 do 0,68 a un descenso que se foi acumulando nos últimos anos.

Mais é certo que, dun xeito planificado, atoparon neste mesmo caldo cultural ese conxunto de crenzas e rasgos espirituais que levounos á pedra filosofal, como é o Camiño de Santiago, sen dúbida un patrimonio extenso, pero que a vostedes serviulle para o que podemos dar en chamar a cultura de cada día máis grande e máis grande, cada día mellor e mellor. E atoparon o nicho de congregar o espectáculo fronte ao termo cultura, englobando así de xeito perverso os investimentos no terreo dos concertos e a industria musical. Isto fixo que a industria cultural, que supoña o 0.2 % do PIB, e xera 3.200 postos de traballo. Iso si, con retorno para as arcas públicas de 6,7 millóns de euros.

Na lexislatura pasada, anterior, do PP da Xunta, repartiu máis de 19 millóns de euros de maneira arbitraria en festivais e que van destinadas a un...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Ten que ir concluíndo, señora Méndez.

A **señora Méndez López (S)**: ... pequeno —conclúo—, máis aló de fomentar os festivais, o que hai que fomentar tamén é a realidade dos festivais independentes que transita pola marxe incerta e complexa de conseguir recursos para cada unha das edicións. Trátase de ter unha ampla visión e esas axudas pequenas en comparación coa repercusión nacional e internacional que acadan, que nunca son proporcionais ao PIB e da cultura do PIB cultural que xeran, pequenas iniciativas que posúen tecidos, son orixinarias promoven investigación e tamén fanos diferentes. E, polo tanto, nós o que pedimos é que haxa esa visión ampla e non só centrado nunha temática ou dúas como poden ser festivais e camiño. O Agadic ten unha oferta variable de axudas cun...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Conclúa, por favor.

A A **señora Méndez López (S)**: ... toque de 40.000 euros, e rara vez estes pequenos eventos e festivais acadan partidas completas.

Polo tanto, hai que ter unha visión máis ampla e hai que ampliar orzamentos.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Grazas, señora Méndez.

Pasamos agora á quenda do Bloque Nacionalista Galego, señora Queixas

A señora Queixas Zas (BNG): Grazas, presidenta. Moi bo día.

En primeiro lugar, quero dicir en nome do BNG que lamentamos que o grupo maioritario da Cámara non aceptase esta proposta de suspender a actividade parlamentaria, como se están facendo noutras cámaras do Estado, e transmitimos toda a solidariedade e todo o apoio ás vítimas dos efectos desta dana en diferentes partes do Estado, pero nomeadamente no País Valencià.

Ben, bo día, señor conselleiro e todo o equipo da consellería. Esta é a primeira comparecencia de orzamentos, que está centrada de forma específica en cultura, lingua e xuventude, a raíz da creación da nova consellería, que foi presentada xa no seu día como a grande novidade do Goberno Rueda, do estilo Rueda, e vostede como conselleiro tamén identificado como o grande revulsivo e o valedor para mudar o rumbo da política do Partido Popular nestas áreas. Nós, desde o BNG, evidentemente concordamos coa necesidade imperiosa de virar o rumbo do proxecto político aplicado polo Partido Popular nos últimos 15 anos á mocidade, á cultura e a lingua e, sobre todo, propomos sempre intervir dende políticas estruturais coordinadas, planificadas, con posición do futuro avaliadas, e sobre todo garantistas cos dereitos culturais e cos dereitos lingüísticos para o conxunto da cidadanía.

Nós, ante esta carta de presentación de novidade por parte desta consellería, dentro do organigrama da Xunta de Galicia, evidentemente seguimos con atención e con expectación o camiño que veu trazando ao longo destes pouco máis de seis primeiros meses de lexislatura. E aquí teño que recordar algo que xa lles dixen recentemente no Pleno: o que comprobamos á vista dos feitos de política de feitos consumados, por tanto, foi un proxecto que estivo case desaparecido no DOG diariamente, que foi irrelevante nos consellos de Goberno da Xunta semanais, e que pouco máis se foi visibilizando que nunha axenda viaxeira de aterraxe e de presentación aproveitando o habitual calendario cultural.

E o que nos faltaba por ver —díxeno naquel momento e agora xa podemos ratificar— é como se ratificaba esa nova consellería no espello que son os orzamentos, que é realmente onde se ve o proxecto político dun Goberno. Así que miramos aos ollos de fronte ao espelliño máxico dos orzamentos e preguntámoslle que proxecto para a cultura, para a lingua e para a xuventude nos achegan estes orzamentos do Partido Popular para 2025, ¿Onde está a cultura?, ¿onde está a lingua? ¿onde está a mocidade? E a resposta dánola, evidentemente, pois a propia información da Xunta de Galiza. E con este reparto orzamentario por consellerías, ¿onde está a cultura, a Lingua e a

xuventude? Pois aquí, neste último recadriño azul do final, do final porque é a última consellería, a última das 12 consellerías do organigrama da Xunta de Galiza en orzamentos.

De case 14.000 millóns de orzamentos esta consellería —como vostede dixo— dispón de 146 millóns, pero hai que dicir que son moitos menos, porque só o que xa está comprometido no capítulo un de persoal e no capítulo dous de gasto corrente xa nos reduce a cifra ata cerca de 90 millóns de euros. Polo tanto, analizados no conxunto que representa para os orzamentos do Partido Popular a cultura, pois representa un 0,8 % e baixando. ¿Que representa para o Partido Popular a Lingua? un 0,08, e mesmo, por establecer un paralelismo: de cada euro que invisten vostedes en lingua galega, invisten tres en pagar profesorado de relixión, por ver o espello que nos devolve estes orzamentos sobre a política do Partido Popular. E, ¿que representa para o Partido Popular a xuventude nestes orzamentos? O 0,16 %, e o que se fala nestes orzamentos é de proxectos de solidariedade e de voluntariado. Realmente o que falta é unha política transversal a estas tres grandísimas áreas que nos parece que debería ser o punto de partida.

Polo tanto, ao fío ademais dos orzamentos, e agora da súa exposición, señor conselleiro, permítame que sigamos profundando na falta de credibilidade desa suposta innovación e desa revulsivo desta nova consellería. Vostede repetiu iniciativas que son reincidentes, rutinarias, miméticas dende hai 15 anos, e que xa se demostrou que non foron positivas, e falou doutras que resulta que non están nos orzamentos. Polo tanto, a partir de aí poden vostedes aplicar, coma sempre, o criterio da improvisación e da arbitrariedade porque non hai compromiso efectivo nos orzamentos da Xunta de Galiza.

Por iso preguntámonos para que queremos unha nova consellería, se nada muda para mellor no orzamento destinado á cultura, á lingua e á xuventude. De momento o que si sabemos é que temos maior gasto público cunha nova consellería no organigrama da Xunta, pero isto non redunda nin nun maior nin nun mellor investimento para as áreas que desenvolve.

Vemos tan pouca ambición, tan pouca convicción e complicidade coa cultura, coa lingua e coa mocidade galega que incluso nestes orzamentos que claramente —insisto— na súa maioría son un copia e pega de anos anteriores, vemos que lle adxudican partidas á Secretaría Xeral de Política Lingüística, que vostedes eliminaron; ou incluso temos que retrotraernos aos anos 2018 e 2020, e hai partidas á Consellería de Cultura e Turismo, realmente demostran moi, moi, moi pouca seriedade, moi pouco rigor. Non entendemos o BNG porque se empeñan en andar sempre pola hora vella.

Ben, tampouco eu vou recoñecer que levásemos una grandísima sorpresa con estes orzamentos. O presidente Rueda xa o evidenciou na súa comparecencia para presentar no pleno as liñas estratéxicas do orzamento do ano 2025, máis dunha hora e media de intervención, de primeira intervención, para non dedicar ningunha medida concreta á cultura, á lingua e á mocidade, nin sequera para falar dese pacto social pola lingua que

vostedes queren abandeirar, e que sempre votaron en contra cando propuxemos nesta Cámara o BNG.

Polo tanto, á vista de todo isto, señor conselleiro, ¿que podemos agardar de diferente, de innovador, de quebra definitiva coa rutina que se veu desenvolvendo nestes últimos 15 anos, cando incluso vostede segue rodeado do mesmo equipo que redactou, aplicou e nunca avaliou o guión da política lingüística e da política cultural dos últimos 15 anos, ¿que podemos agardar realmente de diferente? Por iso necesito volver facerlles a pregunta que xa lle fixen en pleno e que non me respondeu: ¿é vostede realmente libre? ¿ten a liberdade e a autonomía absoluta para mudar o rumbo da política cultural e da política lingüística para empezar dunha vez de verdade con feitos, non só con palabras e discursos, a gobernar a favor da lingua e da cultura galega ou non?

Ben, non dá evidentemente tempo para facer unha, para trasladar aquí a análise detallada que temos feita destes orzamentos, apenas algún apuntamento. En relación á cultura. chámanos algo poderosísimo a atención. Os sectores que teñen neste momento, un maior recoñecemento, unha maior proxección dentro e fóra do país, como son o audiovisual e o libro galego, son precisamente os que baixan en orzamento grazas á política que vai aplicar o Partido Popular.

En relación co audiovisual, aí está a Agadic, poden dicir o que queiran, pero baixa en orzamento en relación ao ano 2024 e, ademais, seguen mantendo conxelados algo que para nós —o BNG— é fundamental, que son os centros de produción propia: o Centro Dramático Galego e o Centro Coreográfico Galego, con cifras tan irrisorias, tan insultantes que nin me atrevo a dicir aquí en voz alta.

E en canto ao libro galego, efectivamente, que nos dá cada día unha nova alegría, onte mesmo ese recoñecemento como o Premio Nacional do Libro das Letras Españolas a Manuel Rivas ao que, evidentemente, tamén dende aquí queremos parabenizar é transmitirlle o tremendo orgullo, a tremenda fachenda por ser capaz de construír unha obra monumental, internacional, que saltou todo tipo de fronteiras creando, sentindo, pensando e escribindo desde o galego, todo o recoñecemento para él. Pero tamén tomei nota das súas declaracións recentes —pero tamén anteriores— onde di que a lingua está nunha situación de perigo, de extrema urxencia e que se necesitan reverter as políticas lingüísticas. Fáganlle caso tamén, polo tanto, a Manuel Rivas, porque entendemos que non van dubidar da súa autoridade.

O libro volve baixar, é algo reincidente neste Goberno do Partido Popular, baixan as partidas, representa simplemente o 2,7 no total dos orzamentos da Consellería de Cultura, e segue pendente aínda ese plan do libro e da lectura ao que estaban obrigados a facer dende a lei do libro de 2007 e que nunca nos explicaron nesta Cámara porque non o fixeron. Non dan resposta, polo tanto, estes orzamentos, a eses datos que din que de cada 100 libros que se venden nas librerías só oito son en galego. Por certo, todo o sector do libro segue pendente aínda de que vostede o reciba e fixe esa data de reunión que teñen solicitada de hai tempo.

Patrimonio segue baixando en orzamentos, ata tres millóns baixa unha partida de intervención de bens do patrimonio histórico, artístico e cultural, mentres, sen embargo, soben máis medio millón de euros o convenio coa Igrexa para intervir no patrimonio da súa titularidade.

A internacionalización da cultura galega totalmente noqueada. Acabamos de velo na feira, na ausencia total, na feira internacional do Libro de Frankfurt. E, sobre a visibilidade da cultura na CRTVG, pois que imos contar...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Ten que rematar, señora Queixas.

A señora Queixas Zas (BNG): ... tempos nos faltaría para tratalo en detalle.

Só lle recomendo que a Radio Galega Música e verá que radio é, música tamén pero de Galega practicamente non ten nada.

En relación á lingua, desde logo, non hai nestes orzamentos ningunha medida que sexa capaz, que manifeste a vontade de dar resposta a unha situación de emerxencia lingüística como a que nos acaban de demostrar os datos do Instituto Galego de Estatística, como xa previamente volveu insistir por enésima vez o Consello de Europa.

Non hai máis que un copia e pega e unhas accións totalmente rutinarias que ata agora xa se demostraron que están invalidadas...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Señora Queixas, conclúa, por favor.

A señora Queixas Zas (BNG): ... que non actúan a favor da lingua.

Moitas grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Grazas, señora Queixas.

Pasamos agora á quenda do Grupo Parlamentario dos Populares de Galicia, a señora Pomar, cando queira.

A señora Pomar Tojo (P): Moitas grazas, presidenta.

Moi bo día.

Dende este grupo parlamentario por suposto, estamos ao lado das vítimas, das familias, dos damnificados, por esa traxedia da Comunidade valenciana e outras comunidades.

Mire, señora Queixas, facer esa acusación ao grupo maioritario é amosar un total descoñecemento das conversas que tiveron os portavoces dos grupos. Infórmese e despois falen.

Bo día, señor conselleiro e moitas grazas por estar aquí hoxe coa súa equipa para debullar os orzamentos da Consellería de Cultura, a Lingua e Xuventude. Unha Consellería de nova creación, cuxas liñas de actuación presentaba vostede nesta Cámara a petición propia o pasado mes de maio. Xa daquela dende o Grupo Parlamentario Popular congratulabámonos da boa saúde e que ten a cultura, e uniámonos á vontade da Consellería de seguir traballando en prol da nosa lingua, aceptando xa nesa comparecencia o reto de ser partícipes do pacto entre os grupos aquí representados, un pacto que —como vostede dicía— lonxe de quedarse na esfera da política, contribúa a un verdadeiro pacto social.

Así debe ser entendido e así o entendemos nós para que as competencias, seguindo a terminoloxía aristotélica, pasen de ser un potencial en alza, a ser un acto tanxible. Hoxe, cos orzamentos para o vindeiro ano enriba da mesa, comprobamos asemade que o Goberno galego, a través da consellería que vostede dirixe, porá todo o seu empeño para que a mocidade galega siga a ter as maiores e mellores oportunidades para vivir, traballar e desfrutar en Galicia.

Por iso mesmo, parabenizamos á Consellería e permitímonos a licenza de parabenizámonos como galegas e galegos. Unha vez máis, de xeito moi previsible e seguindo a tónica das comparecencias que lle precederon os pasados días, temos que ver como dende a oposición subestímase o feito de ter uns orzamentos que entran no Parlamento en tempo e forma, como dicía vostede, conselleiro, e van xa 16 anos con este.

É posible que a vostedes, señorías da oposición, isto non lle supoña ningún mérito, pero queda demostrado que Galicia nin foi, nin é, nin será neglixente mentres estea ao mando o Partido Popular, a diferenza do que está a pasar no Goberno de España. Aquí hai orzamentos, estabilidade é compromiso.

Como dicía ao inicio, hoxe temos que ser quen de recoñecer que a cultura de Galicia pasa por un momento dourado, en oferta, en demanda, en creación, en produción, en consumo, en heteroxeneidade, sempre, iso si, desde a nosa identidade, que nos fai diferentes, únicos e que, lonxe de ser unha dificultade, resulta ser o elemento máis atractivo é valorado.

Os cidadáns de Galicia estamos orgullosos da nosa cultura e non precisamos que nos digan como temos que sentila ou vivila, porque a cultura non é unha práctica, a cultura é un sentimento, é unha vivencia. E falando de orzamentos, é fundamental recoñecer que é tamén un sector económico estratéxico, que crea riqueza e que dá emprego a moitas familias, e o Goberno galego quere seguir contribuíndo ao fornecemento das industrias culturais, creativas, galegas, para xerar benestar social, pero tamén económico.

PARLAMENTO DE GALICIA

Diciamos en Maio que detrás desta creación e da denominación da consellería había unha verdadeira e absoluta declaración de intencións por parte do presidente Rueda e unha firme folla de ruta para os próximos anos. Pero aínda máis, hoxe aquí, nesta primeira comparecencia de orzamentos, os primeiros tamén desta consellería como tal, estamos a comprobar que esta declaración de intencións, esta aposta, a súa folla de ruta, están apoiadas por un investimento moi ambicioso, que ascende aos 146 millóns de euros, 7,5 % máis, máis de 10 millóns de euros de incremento, e que recollen de modo transparente cales son as accións priorizadas para o vindeiro ano 2025.

Orzamentos ambiciosos pero tamén realistas, que teñen en conta que xestionar cartos públicos que redundan a favor de todos os galegos e galegas é moi complexo, e ademais teñen que xerar riqueza.

Estamos afeitos a que dende a oposición se busquen todo tipo de argucias —que non argumentos— para desvirtuar a proposta de orzamentos para o vindeiro exercicio, e tamén que intenten —como sempre fan— apropiarse de todo o que teña que ver coa lingua e coa cultura. Pero, xa llelo dixen varias veces: a cultura non é de ninguén, a cultura é de todos e todas. A cultura faise nos pobos, pero as administracións teñen a obriga a abrirlle as portas todas, concellos, deputacións, comunidade autónoma, ministerios. Polo tanto, tomen vostedes nota, porque hai concellos como o de Pontevedra que non teñen unha biblioteca municipal, ou concellos como o de Ourense que non teñen nin sequera unha concellaría de Cultura.

Polo tanto, teñen que facilitar a creación, orixinar proxectos, orixinar actuacións que dean corpo a esa creación, e dar pulo económico, transversal e lonxitudinal para converter as ideas en feitos e que cheguen a todos os fogares galegos.

Temos unha cultura enraizada na tradición, pero que é quen de dialogar coa contemporaneidade, una cultura que aspira a seguir incrementando a súa vitalidade e a súa proxección. E proba diso son os orzamentos que o conselleiro presenta hoxe aquí en sede parlamentaria, combinando accións de cultura máis atemporal, como os máis de cinco millóns de euros dedicados ao libro, entre o plan de lectura e as axudas ao sector, con especial atención —xa o vimos— á literatura en galego, con accións enmarcadas na vertixe deste século XXI, como o Centro Galego de Artes Dixitais na Cidade da Cultura, que vai recibir en total 11 millóns de euros. Sen esquecer os museos, con case 7 millóns de euros.

Unha vez máis subliñamos, remarcamos ese incremento do peso da nosa cultura na economía, representándose xa máis do 3 % do PIB e as cifras de emprego no sector cultural que superan xa as anteriores á pandemia. É imprescindible destacar os labores de conservación e posta en valor de todo o noso patrimonio, especialmente o vencellado aos Camiños de Santiago e a Ribeira Sacra. Congratulámonos da implicación do embaixador da Unesco nesta candidatura, que a ben seguro, pronto o veremos convertido en nomeamento. Por certo, a oposición non falou para nada dese apoio.

Quédanos así mesmo moi claro que a lingua foi e seguirá sendo unha prioridade para o Goberno galego, agora cunha consellería que leva explicitamente esta prioridade na súa propia denominación. Miren, señorías, todas as iniciativas lexislativas que tiveron como motivo a nosa lingua, todas foron aprobadas por gobernos do Partido Popular, e tamén agora o Goberno do Partido Popular é o que está a pór enriba da mesa ese pacto pola lingua, cuxos prolegómenos foron xa tratados nesas xuntanzas que os grupos parlamentarios mantivemos co conselleiro. Unha xuntanzas que foron valoradas moi positivamente polo propio conselleiro, e das que ten que xurdir a firme vontade de traballar na mesma dirección. Só así estaremos a coidar a nosa lingua, do contrario, converterémola nunha arma arroxadiza de calado político, e iso só faría dano e ferida.

Señorías, estamos ante unha sociedade que muda a un ritmo vertixinoso e, mentres as aptitudes medran, as actitudes son difíciles de modular. Vostede sabe, señora Queixas, todo o que ten que ver co compoñente, motivacional e moi dinámico, e pode ser o elemento diferencial para un comportamento ou conduta. Hai un compromiso firme dende a consellería que non está sostido exclusivamente por palabras ou documentos, senón que ten o seu máis claro expoñente no incremento orzamentario para a política lingüística, en concreto, nun 8,3 %, 1 millón de euros para ese pacto, para ese orzamento anual, máis eses 2 millóns de euros para traballos de investigación, por certo, non se esquezan de que hai 13 millóns —xa o dixo o conselleiro— no perte da lingua que está aínda en débeda. E, polo tanto, o pacto, medidas, accións e orzamento para levalas a cabo, sexan quen de facilitalo, ou do contrario, non terán a autoridade para demandar cartos.

Miren, señorías, ao igual que dixen con respecto á cultura, repito o mesmo con respecto á nosa lingua: a lingua hai que sentila e falala, hai que falala e sentila. Por iso é tan acaído esa mensaxe da nova campaña posta en marcha pola consellería, «Saca a lingua que levas dentro». Quédanos hoxe aquí moi claro, tralas palabras do conselleiro, que a Xunta de Galicia ten o compromiso de seguir traballando na transmisión e no emprego da lingua nas familias e, sobre todo, neses contornos máis urbanos e neses contornos están habitados por neo falantes; tamén na creación de espazos de socialización en lingua galega para a mocidade. Con este fin, a Xunta de Galicia desenvolverá a partir deste outono ese plan de dinamización da lingua galega na mocidade, mocidade que terá máis e mellores oportunidades, tanto na educación formal e non formal como no ocio, no emprego ou na vivenda. Non podemos deixar de pór en valor o Bono Emancípate, 2 millóns de euros, que é pioneiro a nivel nacional. E, na mesma liña, todas as accións que contribúan a reforzar as competencias que facilitan esa decisión de independizarse e apoiándose nas medidas que se recollen respecto da vivenda nestas e noutras consellerías.

En materia de emprego, parabenizamos a consellería polo programa Xuventude Mentoring, con 1,2 millóns de euros, unido á Xuventude Mentoring Empresa, tamén con esa partida orzamentaria, con récord de participantes e cunha avaliación excepcional. Estamos seguros e seguras que esta acción é xa imparable. Non podemos esquecernos do tempo de lecer e dese novo éxito das campañas de verán. Aposta

orzamentaria tamén para 2025, con 4 millóns de euros, e do maravilloso Programa Xuventude Crea, plataforma de lanzamento para botar a andar no mundo artístico entón as súas disciplinas.

E vouno citar, porque creo que é moi importante, do voluntariado con esa partida orzamentaria tamén dedicada ao voluntariado que conxuga lecer e altruísmo social e, polo tanto, fomenta en valores. Sinto que a señorías do BNG desprece este tipo de accións altruístas fomentada na xuventude, na mocidade.

En definitiva, lonxe desa visión case apocalíptica que mantén á oposición que nunha sorte de desafortunada analoxía, vitimiza a nosa cultura, a nosa lingua, e transmite unha mensaxe tinguida de negativismo á nosa mocidade. Queremos parabenizar de novo á Consellería de Lingua e Xuventude, e queremos expresar dende este grupo parlamentario toda a nosa dispoñibilidade para que esa folla de ruta clara, moderada, asentada e orzamentada en tempo e forma, poida verse cumprida.

Porque, señor conselleiro, quédanos claro que non é un compromiso político, é un compromiso firme con Galicia. E, se de algo podemos presumir as galegas e os galegos, é da nosa identidade cultural e lingüística, que fai de nós un pobo especial e un pobo admirado en todas as partes.

Polo momento, máis nada e moitas grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Moitas grazas, señora Pomar.

Pasamos de novo á quenda do Goberno galego por un tempo de 10 minutos, señor conselleiro, ten vostede a palabra.

O conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude (señor López Campos): Grazas, señora presidenta.

Como non pode ser doutra maneira, tamén a nosa solidariedade con todo o que está a acontecer e a información que nos está a chegar do que está pasando na Comunidade Valenciana.

Moitas grazas. Bueno, creo que quedou perfectamente claro cales son as posicións de todas as forzas políticas. Eu, en primeiro lugar, quero agradecer especialmente o extraordinario ton cordial onde se desenvolveu esta comparecencia e, aínda que entendo a discrepancia e o correspondente debate, pero eu creo que ao final non estamos deixando de dar un exemplo á sociedade, de que aínda debatendo e discrepando sempre, por suposto, podémonos entender, ese é o obxectivo fundamental, obxectivo básico que temos en mente para camiñar xuntos nesa proposta de pacto que temos enriba da mesa, que eu espero que sigamos estando á altura do reto ao que nos enfrontamos.

PARLAMENTO DE GALICIA

Señor Ojea, analiza vostede dous orzamentos dende unha perspectiva territorial, é unha parte importante dese orzamento, non se pode analizar con ese detalle ou esa perspectiva territorial. Podería falar en Ourense, por exemplo, de proxectos que non están territorializados, como pode ser o esforzo que se debe facer na Ribeira Sacra ou o compromiso que existe con esa Lei de cultura inclusiva e accesible a través da..., que vai a ter un efecto, un reforzo positivo para as provincias de Lugo, Ourense, que non está territorializado; ou o esforzo que fai a Xunta de Galicia na gran, no gran ecosistema de entidades e fundacións culturais que existen: a Fundación Otero Pedrayo, Fundación Vicente Risco, a Fundación Losada Diéguez, ou Curros Enríquez, que teñen dende logo unha actividade moi importante no territorio, que son apoiadas de forma directa pola Xunta de Galicia, igual que Ourense ou todo o que son as políticas lingüísticas ou as rodaxes audiovisuais, que teñen unha especial relevancia, como apuntaba ben vostede na provincia. Polo tanto, que non lle caiba ningunha dúbida que faremos eses reforzo positivo e que estaremos atentos tamén ás propostas que vostede nos faga chegar.

Señora Méndez, ben, eu creo que esa táctica de ir contra o sector audiovisual que di vostede que ten a Xunta de Galicia, creo que se desmonta facilmente entendendo e atendendo ao consenso xeneralizado que hai no sector a nivel galego, creo que nunca na historia houbo un momento de tanta complicidade, de tanto entendemento. É certo que os recursos nunca son suficientes, nós temos que xestionar uns recursos limitados, uns recursos finitos, e hai que atender ás necesidades dunha forma coherente. Pero creo que o propio sector en todos os ámbitos, nese repaso que eu fixen na miña intervención, creo que están razoablemente contentos. Unha, en primeiro lugar, coa creación desta nova consellería; en segundo lugar, coa atención especial que se lle está dando a todos e cada un deles e, en terceiro lugar, co apoio orzamentario que están demostrando os orzamentos do 2024 e os que van acreditar este 2025.

Falaba vostede de incumprimento da Lei Paz Andrade, ben, recórdolle que hai máis de 5.000 alumnos que están cursando agora mesmo portugués en Galicia e que, onte mesmo, para dar cumprimento da lei, constituíuse o Observatorio da Lusofonía, por tanto, creo que estamos dando os pasos na liña correcta.

Creo que nunca tan mal fixeron un debuxo, unha síntese do que é a cultura actual e nunca en tan bo momento estivo, nin tan recoñecido a nivel galego, nacional e internacional. Xa sei que iso non é mérito só da Xunta, entendo que a estratexia é que calquera mérito ten un compoñente individual e que calquer fracaso ten un compoñente colectivo por parte da Xunta de Galicia. Pero, evidentemente, iso o entenden vostedes dende a súa oposición política, pero a sociedade galega creo que pode ver máis alá e saber que algo estaremos facendo ben para que a cultura estea ocupando esas grandes cotas de éxito a nivel nacional e internacional.

Fala da insuficiente aportación do Consorcio, a Xunta de Galicia aumentou desde o ano 2022, pasou de 2,7 millóns a 3,3. Dixo vostede 3 millóns, 3,3 millóns de euros que imos achegar este ano ao consorcio. Esperamos que o Concello da Coruña, que ten a responsabilidade nese Consorcio da Música, consiga manter o ritmo de apoio

económico que está tendo a Xunta de Galicia, e non lles caiba ningunha dúbida de que así o seguiremos facendo.

No tema do apoio, ás feiras do libro, dedicamos case 250.000 euros ao sector do libro para participar nas feiras. Este mesmo mes de novembro acompañaremos aos editores galegos na feira máis importante do mundo, a feira de Guadalajara en México, e aí sumaranse a Feria de Bolonia, Bos Aires, o ... Cómic de Barcelona, máis de 250.000, que é o que nos pide o sector do libro e, ademais que lle comentarei despois dese plan de lectura, ese plan de apoio ao sector do libro con máis de 27 millóns de euros comprometidos no orzamento ata o 2030.

Cuestionaba vostede finalmente o tema dos festivais, cando curiosamente fomos quen de converter Galicia nun referente, se algo nos caracteriza de ter feito nestes últimos anos no sector cultural galego, eu creo que é un dos máis maiores éxitos de proxección nacional e internacional de Galicia, é a política de apoio aos festivais implantados, implementados en todo o territorio; podo coincidir co señor Ojea, temos ao mellor que reforzar ese compromiso en Ourense, estaremos atentos a esa cuestión, pero creo que unha das decisións da transmisión do que representamos a nivel galego no resto do mundo, creo que un deles é o noso, o noso apoio ao noso grande apoio aos festivais de música, e creo que se converteu nun referente e simbolizan realmente de forma eficiente o que queremos transmitir desde Galicia para o resto do mundo.

Señora Queixas, ben, eu creo que lle agradezo, de verdade, agradézolle a súa intervención o seu ton, e paréceme interesante que considere que o gran revulsivo da cultura galega correspóndelle exclusivamente ao tecido cultural, e non á parte que lle corresponde á Xunta de Galicia. Eu creo que foi unha boa noticia, xa sei que vostede non o vai recoñecer, pero foi unha boa noticia que o presidente da Xunta decidise escoitar ao sector cultural para crear unha nova consellería. Xa sei que a vostedes ao mellor non lle interesa moito porque teñen esa sensación de que ao mellor lle estamos labrando na súa finca, pero si é certo que é o sector cultural, pódolle garantir que estou con eles moi próximo e agradéceno especialmente que teñan un interlocutor, e que poidamos estar atentos ás súas necesidades.

Desconta vostede para facer a conta que lle interesa o capítulo 1 e o capítulo 2 da Consellería de Cultura non llo desconta, por exemplo, a sanidade ou a educación, que é a maior carga de gasto público que teñen, o capítulo 1 e o capítulo 2, para que lle saia a súa conta e intentar diminuír a menos do 1 % a aportación da Consellería. Os recursos, evidentemente, nunca son suficientes, pero nós dámonos por satisfeitos e pódolle garantir que o sector tamén recibirá ese compromiso e ese apoio da Xunta de Galicia, temos recollidos nestes orzamentos as peticións que fomos observando nas múltiples reunións que fixemos con todo o sector en todos os seus ámbitos e, por tanto, pódolle asegurar que o propio sector dará conta dese compromiso da Xunta de Galicia a través destes orzamentos.

Falaba vostede que nós, o Goberno, empéñase en andar pola hora vella de Galicia, creo que vostedes levan 40 anos sen cambiar o reloxo, señora Queixas, creo que non pode falar vostede da hora vella, porque creo que o seu discurso, se alguén non o entende, é a maioría social dos galegos e, polo tanto, ao mellor os que teñen que cambiar o reloxo ou a hora, posiblemente sexa o Bloque Nacionalista Galego.

Fala vostede de que non temos moito novo que ofrecer. Eu recórdolle que unha das propostas ou a maior proposta que ten o Bloque Nacionalista Galego en relación o pacto pola lingua, que eu creo que ―xa digo é moito máis o que nos une que o que nos separa― estamos condenados, necesitamos chegar a acordos e vostedes o saben, ben, a súa maior proposta é que deixemos o Plan Xeral de Normalización Lingüística, igual que o que aprobamos hai 20 anos, esa é a maior propostas de renovación que ten o Bloque Nacionalista Galego. Non quere, curiosamente, non quere nin sequera oír falar da renovación do Plan Xeral de Normalización Lingüística. A primeira, digamos, o primeiro documento, documento máis importante onde se aplican as políticas e os recursos orzamentarios para dinamizar o uso da lingua galega, e vostedes, a única condición que poñen é que ese Plan xeral non se toque, será que ao mellor ese proceso levará a un desenlace final, que será un necesario acordo, e vostedes ao mellor non queren visibilizar ese acordo con este importante documento. Creo que non poden falar vostedes de que este Goberno non ofrece nada novo, e vostedes ánclanse nun documento que ten 20 anos e que eu creo que é fundamental e necesario adaptar aos tempos actuais, e sobre todo actualizar. Eu creo que iso é coherencia, debería ser coherencia.

Falaba tamén do Plan do Libro, eses 27 millóns de euros ata o ano 2030 comprometidos neste orzamento, parece que non lle suficiente, pois si, señora Queixas, imos comprometer 27 millóns de euros ata o ano 2030, no impulso do sector do libro e no Plan de lectura, que si, que si que vai recoller nos orzamentos e nós comprometémonos a poñelo en marcha con este orzamento do ano 2025.

E, despois de propostas, falaba a señora Pomar, que eu agradezo moito a súa intervención e a súa proposta e o seu apoio, que o sentimos moi próximo, e falabamos de propostas, dun orzamento baleiro de propostas e lle podo nomear aquí de forma rápida esa posta en marcha da Rede Adival, que vén na liña do que dicía o señor Ojea, de levar a cultura a todo o territorio, os proxectos transformadores, como son Santa Clara en Pontevedra, o Cine Fraga, o Panteón ―que vostede non fixo mención a el― dos Galegos Ilustres, o Plan Catedrais, a Ribeira Sacra, o compromiso coa Ribeira Sacra eo s Camiños de Santiago, ese Plan de lectura con máis de 27 millóns de euros; o pacto pola Lingua, con medidas inmediatas onde de forma transversal ás consellerías vamos aportar, imos investir máis de 50 millóns de euros neste orzamento, porque a lingua é unha cuestión capilar, transversal a todas as consellerías; ou ese novidoso Plan de infraestruturas culturais que imos poñer en marcha.

Sei que todos os recursos necesarios para o ámbito cultural posibles son necesarios, todos recursos posibles son necesarios, pero tamén lle digo que esta consellería,

ademais traballa de feito e de maneira transversal co resto das consellerías para que no ámbito da mocidade, para que no ámbito da lingua, para que no ámbito das políticas que afectan ás persoas, poidamos introducir e poidamos seguir traballando desde unha clave, desde unha perspectiva cultural, e dunha perspectiva de sentirnos realmente orgullosos do que somos, coas nosas tradicións do que somos e do que significa ser galegos.

Creo que estamos satisfeitos co compromiso orzamentario, creo que o ano 2025 vai continuar sendo un ano de moitos éxitos para a cultura de Galicia, e o que temos que intentar entre todos, e eu sei que pese as diferenzas, así o faremos construír entre todos con estes orzamentos e co apoio de todas as forzas políticas unha Galicia que camiñe, que camiñe cara un futuro mellor. Estou convencido que así o faremos, e non me cabe ningunha dúbida que deste debate, deste debate tamén sacamos cuestións positivas para seguir enriquecendo as nosas políticas.

Moitas grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Grazas, señor conselleiro.

Informar ás súas señorías de que foi comunicado desde Presidencia que as 12.30 horas da mañá haberá un minuto de silencio. Entón, como imos xa un pouco axustados de tempo, imos pasar á seguinte quenda dos grupos parlamentarios, que é de cinco minutos cada un, peche do señor conselleiro de cinco minutos. Entón, prégolles que intenten axustarse eses tempos para poder saír así en tempo e forma e xa dar por rematada a esta sesión informativa. (*Pronúncianse palabras que non se perciben.*) media, doce e media.

Entón, señor Ojea, por parte do Grupo Mixto, por un tempo máximo de cinco minutos, por favor.

O señor Ojea Bouzo (M): Grazas, presidenta.

Bueno, eu insistir nos argumentos que dicía na miña primeira intervención. As partidas que non están territorializadas normalmente é porque a súa xestión e a execución dese orzamento, transcorren en entidades administrativas, ou doutro tipo, que acostuman a afianzarse na provincia da Coruña.

Entón, ben, o que sempre dicimos, a descentralización, descentralizando servizos, e repartíndoos por todo o territorio, que é unha cousa perfectamente factible, poderíase tamén eliminar gran parte esa discriminación de certos territorios.

Falou dos festivais, e paréceme un exemplo fácil de poñer para entender a idea da miña primeira intervención: se vostede hai 20 festivais en Santiago e dous en Ourense, pero despois cambia e fai en vez de 20 e 18 e cedéndolle 2 a Ourense, a diferenza para Santiago é mínima de 20 a 18, máis seguro é que non o noten; sen embargo, para Ourense pasa de 2 a 4, que o impacto é o dobre, que é o que lle dicía desa lei logarítmica na que deberían ter en conta que por encima dunn determinado

investimento, dun determinado territorio, non hai efecto real, non era efecto apreciable, e o mellor é repartir un pouco por todos os lados.

Hai algunhas partidas, a señora portavoz do G.P. Popular falou de programa de voluntariado, teño aquí localizada, 46.000 euros que van integramente para A Coruña, seguramente nese sentido que dicía antes, aquí hai unha que me chama a atención, creo que está en inglés, Rural Youth Future, debe dicir, en inglés hai que ler do revés, entón é futuro da xuventude rural, ou o futuro da mocidade ao rural. Sería interesante que a partir de estivera tiveron nome en galego, etcétera, etcétera.

Despois tamén hai que unhas partidas concretas, falou de determinados cines, de determinadas actuacións en determinados puntos concretos, que van a determinados sitios moi concretos. ¿Isto que é? Plan Xeración Cultura, 100 %, 60.000 euros tamén para A Coruña, seguramente que tamén nese sentido que dicía antes.

Ben, non vou seguir insistindo no meu argumento creo que é sinxelamente coñecido. Recórdolle o de mimar á provincia de Ourense no tema do galego, que é unha especie de da aldea de Astérix e desde esa posición, como saben moi ben os sociólogos, que as posturas ideolóxicas etcétera, etcétera, normalmente recupéranse desde minorías moi concienciadas, aquela famosa Lei da espiral do silencio, daquela Elisabet, non me acordo do nome.

Entón mime á provincia de Ourense que mantén viva a chama do galego, e desde esa posición, como digo, de núcleo duro da conservación do galego, podería tomar ao mellor iniciativas interesantes.

Nada máis. Grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Moitas grazas, Señor Ojea. Pasamos á quenda dos socialistas de Galicia, señora Méndez.

A señora Méndez López (S): Moitas grazas, presidenta.

Señor conselleiro, a cultura non só é festivais e Camiño, que nós potenciamos e nós compartimos, pero a cultura ten que ser máis. E, ante a ausencia de inversión desta nova consellería e anteriores, que fala de recursos finitos —díxoo vostede— pero poderiamos falar de recursos mermados e á espera sempre de que contribúan e aporten deputacións, as que non gobernan, claro, o Goberno central e fondos de resiliencia que nunca ensinan, por outra banda. No que si son bos, realmente bos, basicamente porque invisten en publicidade, aí si que non escatiman, e que cando anuncian de xeito sistemático os plans estratéxicos a través da máquina de propaganda dos seus e gabinetes de comunicación, aquí estamos ante o quedamos en chamar anuncios alleos que os facemos como propios.

PARLAMENTO DE GALICIA

O 20 de marzo de 2024 anunciaba: a Xunta aportará unha nova inversión de 880.000 euros as salas de cinema, música, teatros, auditorios; e hoxe publicábase no DOG as bases das subvencións para a modernización e xestión sostible das salas de cine dotadas con 380.000 euros; e mañá será a quenda das dirixidas aos espazos de programación escénica e musical con 500.000 euros; e máis convocatorias que se poderán solicitar ata o próximo 22 de abril, desenvolvéronse en réxime de concorrencia competitiva e con financiamento a cargo dos fondos Next Generation da Unión Europea e mecanismos de recuperación e resiliencia.

Enrocan nos seus obxectivos co eixo do Plan Generación Cultura, destinado á innovación, dixitalización e modernización, que terá o seu impulso normativo coas futuras leis de cultura inclusiva e accesible e de cultura dixital. Así é, os fondos de resiliencia promovidos polo Goberno de España, polos gobernos de Pedro Sánchez, a quen tanto deostan, pero que non se acordan de poñelo en valor cando aparecen estes fondos e seguro que aparecerán como propios dunha investimento da Xunta novamente, a xogada é de que o que pon España, pois lle poñemos a etiqueta da Xunta, xa direi eu que o pon a Xunta.

Mentres o Centro Galego de Arte Contemporáneo, ideado no tripartito, pero inaugurado na era Fraga e que están desmontando cos poucos orzamentos que non son propios para un centro de arte das súas características, moi por debaixo doutros centros insignias doutras comunidades autónomas, ou a Cidade da Cultura, un titanic que afondou e pouco, o que tiñamos é que hoxe escapa da función que se pensou que tería. Ou a memoria histórica, que nin está nin se lle espera, porque por moito Plan Genera Cultura que anuncien decidiron que o software lugar cultural galego teña tinguido dunha mirada minifundista, obrigando á pleitesía a aqueles a quen se bendice, un afastamento da inversión e da creatividade, cando as iniciativas xorden dende outra cor política, o emprego da censura que forma de xeito automático unha autocensura como punto de partida xerando unha expulsión do talento, unha desigualdade absoluta fronte ao momento de acceder aos bens culturais.

E, fronte a iso, dende o PSdG seguiremos estando e traballando nunha liña proactiva. E poñemos tres exemplos de iniciativas que propoñemos de maneira inicial: un pacto para unha lei de creación do fondo cultural galego estatutario que, mediante orzamento público e mecenado privado que promova o acceso igualitario á cultura, invista en educación artística, apoio aos creadores e creadoras, e fortaleza os sectores culturais e creativos como parte dunha visión de progreso social e económico.

Fomento duns medios plurais e independentes que prioricen o contido cultural acompañando á CRTVG nesa tarefa, garantindo fiscalizando a plena independencia e liberdade de expresión dos medios e dos profesionais, e a calidade dos seus empregos, loitando contra a desinformación e os contidos de odio e fomentando unha maior presenza de contidos culturais nos mesmos. Ou unha Lei de memoria democrática de Galicia, impulsaremos una norma galega para recuperar a memoria histórica e democrática.

Polo tanto, dicíalle, señor conselleiro, seguiremos sendo propositivos, como ese gran pacto pola lingua que lle tendía...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Vaia concluíndo, señora Méndez.

A señora Méndez López (S): ... —finalizo, señora presidenta— a man ao noso portavoz, ao señor Gómez Besteiro, xa no pleno de investidura, que agradecemos que recollera ese guante, e que traballemos todos nesa liña, pero necesitamos recursos, planificación e xestión.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Conclúa, por favor.

A señora Méndez López (S): finalizo, presidenta.

Pero non quería finalizar, sen agradecer o traballo da miña compañeira Silvia Longueira, gran defensora da lingua galega e da cultura, que hoxe por problemas de saúde, non pode acompañarnos hoxe aquí.

Moitas grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Moitas grazas, señora Méndez.

Pasamos á quenda do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego, señora Queixa.

A señora Queixas Zas (BNG): Grazas, presidenta.

Ben, eu só quero clarificar que a postura do BNG era clarísima, era pedir que se suspendese por solidariedade coas vítimas e as persoas afectadas as sesións de hoxe, e que o Partido Popular non quixo. Non quixo facer aquí ou co propio Partido Popular pediu, e así se asumiu, noutros parlamentos.

Fóra disto non hai xa máis causa con este tema, está todo bastante claro, e as posicións de cada grupo tamén están bastante claras.

Ben, temos que afrontar a realidade da situación e a realidade da lingua galega como resultado dos 15 anos de políticas ininterrompidas do Partido Popular, é esta, señor conselleiro. E dio o Instituto Galego de Estatística, non o di o BNG, o 32 % dos nenos e nenas menores de 14 anos saben pouco ou nada galego.

Efectivamente, señora Pomar, para falalo, hai que primeiro sabelo, e iso é o que neste momento é o gravísimo e novidoso problema que temos, que é un problema de

competencia, porque non hai acceso garantido a esa competencia. E a conclusión seguinte é está, só o 7 % dos nenos e nenas menores de 14 anos falan galego sempre. Esta é a radiografía actual, pero é que hai que vela en perspectiva diacrónica. No ano 2018 eran 14 %; polo tanto agora é a metade. A pregunta que nós nos facemos é aquí é onde está a clave da política lingüística que vaian a aplicar a partir de agora é que queremos que apareza nese interrogante no ano 2028. Dende logo, todas as propostas do BNG van ser sempre propositivas, e sempre a favor da lingua galega, como fixemos sempre.

E eu vouno ter que corrixir, porque creo que está un pouco desinformado en relación ao que fai o Grupo Parlamentario do Partido Popular. Hai unhas pouquiñas semanas, eu mesma, en nome do Grupo Parlamentario do BNG, presentei aquí unha moción, despois da interpelación que lle fixen a vostede, cunha serie de propostas moi clariñas para reverter esta situación. Entre elas estaban, evidentemente, derrogar o decreto da vergoña que todo o mundo, todas as institucións académicas, científicas, o Consello de Europa estalle pedindo que faga. Cumprir, por suposto o Plan Xeral de Normalización Lingüística, que vostedes arrombaron nun caixón, e non levaron adiante ningunha medida de acción positiva a favor do galego; e actualizalo, porque, evidentemente, eu díxenlle que era un traxe de hai 20 anos, que non nos vale para o corpo social lingüístico que temos hoxe en día.

Eu agradézolle, agradézolle que agora na súa próxima intervención diga que vostede mentiu, porque mentiu cando di que o BNG non propón, non quere, non acepta a actualizar o Plan Xeral de Normalización Lingüística. Vostede mentiu, porque si que o fixemos así nesta Cámara outra vez hai moi poucas semanas, e o Grupo Parlamentario do Partido Popular foi o único que votou en contra.

Vostede di que estamos condenados a un acordo, para o BNG un acordo nunca é unha condena, é unha obriga e unha responsabilidade como persoas que estamos aquí representando á cidadanía galega. No noso caso, moitísimos galegos e galegas, cada vez máis, e ese é o problema que está sentindo moi de cerca o Partido Popular, que canto máis medra o BNG, máis baixa, como demostraron as últimas eleccións e tamén os últimos ... o Partido Popular.

Polo tanto, o acordo sempre —xa lle dixemos que o BNG estará sempre nesa mesa ata que se chegue a un acordo. É, efectivamente, todos os acordos aquí se elevaron en relación coa lingua, desenvolvéronse baixo gobernos do Partido Popular. Si, efectivamente, eu recórdolle dúas cousas: o BNG sempre estivo asinando eses acordos, sempre, pero tamén hai que recordar una segunda cuestión: só o Partido Popular foi quen rompeu, quen fendeu, quen rachou eses acordos e eses consensos, e só prestándose a una minoría social sectaria, chea de autoodio e que foi capaz de inocular odio nese Partido Popular, que se empeñou en renegar da lingua galega. Dende logo, aí nunca vai estar o BNG.

Ante estes resultados do Instituto Galego de Estatística. A actitude do Partido Popular foi a de sempre: escapista, evasiva e nada ten que ver coa política lingüística que veu desenvolvendo nestes 15 anos, mesmo facendo ouvidos xordos ao que todo o mundo lle dicía, porque vostedes decidiron quedar sos e seguir en solitario defendendo unha política lingüística que exclúe o galego da escola, da Sanidade, do mundo da xustiza, do comercio, da empresa, da economía, etcétera, etcétera, non foron capaces de desenvolver ese denominado Plan de dinamización da lingua na mocidade, nin no sector económico. Plans, plans, plans que nunca foron avaliados, e que nunca chegaron a ningures...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Ten que ir rematando, señora Queixas.

A señora Queixas Zas (BNG): ...e por iso xa non se atreveron nin a facer a segunda parte.

O pacto pola lingua, sempre benvido, aí estará ata o último momento e ate que se consiga o BNG pero, desde logo o Partido Popular —e xa remato, presidenta— ten que mudar a súa actitude e, sobre todo, as decisións que toma, porque mentres vostedes están apelando a un pacto pola lingua, están continuando o seu pacto contra a lingua, votando neste Parlamento en contra do uso do galego no Congreso e no Senado.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Grazas, señora Queixas.

A señora Queixas Zas (BNG): ... introducindo —remato, presidenta— na Lei de acompañamento esa blindaxe a acceder á función pública sen coñecemento ningún de galego e, polo tanto, vulnerando os dereitos lingüísticos de calquera persoa que se achegue a ese funcionariado...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Remate, por favor, señora Queixas.

A señora Queixas Zas (BNG): ... ou no anteproxecto de lei de medios, excluíndo ou reducindo cada vez máis a presenza da lingua galega.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Conclúa, por favor, señora Queixas.

A señora Queixas Zas (BNG): Revertan dunha vez esta situación e deixen de actuar en contra da lingua galega.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Grazas, señora Queixas.

Pasamos queixas, pasamos á quenda do Grupo Parlamentario dos Populares, señora Pomar.

A señora Pomar Tojo (P): Moitas grazas, presidenta.

Moitas grazas, señor conselleiro, por deterse a clarexar datos, e explicar máis polo miúdo as liñas chave deste orzamento da Consellería que vostede dirixe para o vindeiro ano 2025, que terá como piares básicos eses tres vértices que configuran a súa estrutura, as súas competencias, e como vemos, os correspondentes capítulos orzamentarios.

Señor Ojea, eu insisto, con todo o amor e a paixón que sente vostede pola cultura e a cultura ourensá, convídolle de novo a que cambian esa denominación da Concellaría de Cultura, que antes se chamaba a Concellería de Cultura, que cambiárona por Artes e Festexos, volvan a cambiala, por favor. E, por certo, tamén a ver se ten algún enchufe para que se abra o Museo Municipal de Ourense, que segue pechado.

Señora Méndez, non esqueza que o seu Goberno presidido por Pedro Sánchez, o seu Goberno de España, non ten nin orzamentos. Polo tanto, iso desautorízalle a falar de determinadas cousas, igual que lle desautoriza a falar de temas relacionados coa censura ou a cancelación, porque non se lembre que o que acaba de publicar varias medidas para censurar e cancelar foi tamén o seu presidente, compañeiro de filas, o señor Pedro Sánchez.

E, miren, está vostede para falar doutras administracións, porque para mostra pois por exemplo as axudas da Deputación de Lugo a asociacións culturais, que están aínda sen resolver, un asunto que ademais está ocasionando moitos problemas para estas asociacións. Ou por exemplo tamén podemos falar do que está a pasar—como dicía—no Concello de Pontevedra, que non ten unha biblioteca municipal. E xa non falemos do Ministerio, un ministro que ten que lidar con todos os problemas de infraestruturas na biblioteca nacional, coas crises internas no ministerio, por exemplo, na Dirección Xeral de Belas Artes, e agora ademais tendo que dala cara polo seu partido neste escenario tan dantesco co que estamos a vivir estes días.

Iso si, incumprindo os compromisos orzamentarios con Galicia e agraviando unha vez máis a nosa comunidade autónoma, esta vez tanto co perte da lingua —que xa lle comentei na miña primeira intervención— 13 millóns de perte da lingua que nos debe o Goberno central, fundamentais para ese Proxecto Nós, moito a lingua non lle debe preocupar ao Goberno central. Ademais dese fondillo do audiovisual, que, como xa vimos no Pleno da semana pasada, agravia unha vez máis a Galicia a favor do independentismo e o sometemento ao independentismo aos partidos independentistas cataláns.

E, polo tanto, ben, pois hai cousas que hai que mirar antes de falar con tanta liberdade, dunha maneira tan sen filtros. E, polo tanto, revise primeiro o que fan as súas administracións.

Fala vostede ademais de que non pode ser todo para festivais e xacobeos. Mire, de principio, vostedes critícano todo, criticaban de xeito demoledor a Cidade da Cultura, aínda o pasado ano, nesta comparecencia de orzamentos dende os socialistas de Galicia puñan en dúbida a investimento no Gaias, agora que os datos son cada vez máis positivos e colocan á Cidade da Cultura xa como un verdadeiro referente a nivel internacional, pois agora xa calan.

O mesmo co Xacobeo, vostedes —sobre todo as señorías do BNG— hai pouco abanderaban a causa rachar co Xacobeo, agora que case un 80 % de profesionais avalan o seu impacto como positivo o moi positivo, pois volven a calar. O Xacobeo é o mellor escaparate de Galicia no mundo e así o vai ser aínda máis no 2027 e no 2031.

Agora tócalle a quenda aos grandes festivais, que ademais todos os concellos de calquera cor, porque tamén concellos do BNG e do PSdG están pedindo constantemente, todos encantados. Pois vostedes saben que representa un conxunto impresionante de oportunidades e desafíos para toda a sociedade. Con isto aínda non calaron, miren, se non queren, non vaian, pero non subestimen, nin sentencien aos miles e miles de persoas que dende fóra de Galicia se achegan a estes festivais.

E, señora Queixas, eu véxolle no fondo, intúo esa necesidade que ten vostede de dicir que está a toda disposición para ese pacto, vostede é o seu grupo parlamentario, pero empece a deixar de falar de odio, de inocular odio, de falta de liberdade, porque así, dende logo, non se vai cunha boa actitude, actitude, non aptitude, para pactar nada sobre nada, e acusando ao Partido Popular de que negamos da lingua, pois tamén. Faga vostede un exercicio de contención para cando volva a outra xuntanza por ese pacto, porque falar de renegar, de inocular odio, de falta de liberdade, pois non é demasiado recomendable.

Ademais, mire os que lle censuran...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Ten que rematar, señora Pomar,.

A señora Pomar Tojo (P): Remato presidenta, os que cancelan e censura son vostedes. Por iso, escritores, actores e xornalistas que militaban e simpatizaban nas súas filas, agora séntense perseguidos, ou cando menos foxen despavoridamente das ideas do seu grupo, do seu grupo político.

Cultura de todos e para todos. Si, con esa Rede de Cultura Adibal, coa Rede de Teatros, a Rede Galega de Música en vivo, con esa Lei de cultura inclusiva, accesible, que xa está en proceso de tramitación e, por suposto, con esas furgotecas, viamos como chegaba a Folgoso do Courel fai uns días...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Señora Pomar, ten que concluír, por favor.

A señora Pomar Tojo (P): ...esa furgoteca.

Remato xa.

Conselleiro, dende o Grupo Popular atopará sempre a colaboración construtiva para seguir facendo de Galicia unha comunidade autónoma impulsora do talento, berce de ideas...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Conclúa, por favor.

A señora Pomar Tojo (P): ... e inspiración para historias, ademais coidadosa cos maiores, pero o que facilita a vida á mocidade na formación no lecer e no acompañamento á vida autónoma.

Remato co obxectivo...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Conclúa, por favor.

A señora Pomar Tojo (P): dos datos que vostede e a súa equipa presentan hoxe aquí. Hai horizonte, hai compromiso, hai orzamentos que crecen e fano de forma eficaz e eficiente...

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Señora Pomar, por favor.

A señora Pomar Tojo (P): ...e realista.

Máis nada e moitas grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Grazas, señora Pomar.

Rematamos xa coa quenda final do señor conselleiro. Prégolle que intente acabar para baixarmos todos e todas en tempo e forma. E agradezo aos grupos o esforzo de contención.

O conselleiro de Cultura, Lingua e Xuventude (señor López Campos): Moitísimas grazas, presidenta. Si imos intentar facelo o máis rápido posible.

Señor Ojea, intentaremos ver a cultura desde unha clave máis ourensán. Eu pódolle garantir que ten a miña, a nosa sensibilidade, a sensibilidade deste equipo para atender as súas, as súas propostas en mellora, aquelas cuestións que se poidan facer en Ourense.

Señora Méndez, eu tamén me sumo a esa pronta recuperación de dona Silvia Longueira, desde o aprecio, espero que que pronto estea entre nós. E quero darlles as grazas porque no seu ton e nas súas formas, eu estou convencido que nos imos entender. Sei, señora

Méndez, que, aínda que agora non me estea prestando moito a atención, pero si, pero garántolle que entendo que, coa súa forma, lle digo, é coa súa actitude, estou convencido que nos imos entender seguramente en moitas cuestións que teñan que ver co pacto pola Lingua, coas cuestións do ámbito da cultura ou con calquera outra que vostede, que vostedes poidan propoñer. Creo que hai unha boa sintonía, iso vai a dar os seus resultados.

Si que lle teño que dicir que me ruborizo un pouco cando me fala vostede desa máquina de propaganda que ten o Departamento de Cultura vindo dunha militante do Partido Socialista, ruborízame moito porque non creo que esteamos á altura desa máquina de propaganda, pero de todas formas, agradézolle, de verdade, que nos teñan en tan alta consideración, vindo ademais dun partido que se caracteriza por ter unha maquinaria de propaganda ben consolidada.

Non creo que sexa a mellor maneira tampouco de defender grandes símbolos da cultura, como é o CGAC ou a Cidade da Cultura. Creo que son dous referentes incuestionables. Non o digo eu, dino todos os estudos e os informes que falan de que son os dous, seguramente, elementos culturais, as dúas infraestruturas culturais máis importantes, máis destacadas de Galicia, é unha das máis destacadas de España. Non se preocupe que nese pacto pola lingua tamén falaba vostede ao final de recursos, planificación e xestión, temos a capacidade nestes orzamentos para poñelo en marcha, e estou convencido que aí nos imos entender.

No que respecta á intervención da señora Queixas, creo que cando fala vostede da lingua sempre sube un ton a súa intervención e creo que iso, ben, demostra cousas, eu creo que lle preocupa que sinceramente ten certa preocupación, igual que nós, igual que temos. Eu lle podo garantir que tanto na Televisión de Galicia non se preocupe vostede, sábeo perfectamente ―outra cousa é o discurso que teñen que dicir― que esa modificación da Lei de contidos audiovisuais vén motivada ese cambio na Lei de televisión de Galicia para os contidos audiovisuais da plataforma exclusivamente fóra do territorio galego. Sabe vostede que non vai afectar en absoluto a ningún tipo de programación, nin da televisión de Galicia nin da radio galega. Sábeo. Outra cousa é que non o poida dicir, ou teñen que diferenciarse nese aspecto. Eu entendo esta parte da política, levo xa uns cuantos anos nisto, e sei que teñen que dicir vostede este discurso, aínda cren no fondo non o crean.

E na Lei de acompañamento tamén esas medidas extraordinarias, sabe que se levan incorporando desde o ano 2021, son medidas extraordinarias para persoal sanitario, e que ademais eu lle expliquei na miña comparecencia que imos dotar xa os recursos necesarios para poder dar os cursos de galego a todos ese persoal que de forma extraordinaria se incorpore ao ámbito sanitario sen ter acreditado interpretados competencias en galego.

No tema do pacto pola lingua, que centrou a vostede a súa intervención, eu alégrome moito de que hoxe fale ben claro de que quere, e que está disposta a traballar nunha

actualización, nunha modificación, en abrir o melón do Plan Xeral de Normalización lingüística, alégrome especialmente porque creo que ese é o camiño e gústame que ademais recolla ese guante e aí traballaremos, estou encantado de escoitalo, porque aí traballaremos da man do Bloque Nacionalista Galego para mellorar suficientemente ese documento de referencia fundamental para aplicar as políticas en materia de lingua.

E o resto, eu creo que non procede que entremos, porque ao final é remover cuestións do pasado, pero eu, para coñecer o presente hai que falar do pasado E cando falan vostedes que foron capaces de crear isto que lles gusta tanto a vostedes, que é o relato, ese relato da ruptura do Pacto da Lingua, aquí o único que propuxo un pacto no ano 1983 foi o Partido Popular, que aprobou unha lei, vostedes sumáronse; no 2004, un Plan xeral de normalización lingüística, ao que vostedes non acudiron a ningunha reunión, e se sumaron ao final, a última hora e de reenganche; é unha ruptura do acordo no ano 2007, cando vostedes aproban o decreto, o decreto no ano 2007, Goberno bipartito, onde o Partido Popular se cae dese acordo por unhas cuestións dun informe que poñía en cuestión ese decreto e que vostedes aprobaron igual, aí foi onde empezou o problema, e no ano 2010, para resolver ese problema unilateral que creou o bipartito, aprobouse ese decreto do 2010 que vostedes cuestionan. Esa é a realidade, esa é a historia. A partir de aí vén o relato de cada un, e podémolo contar como queiramos. O que imos facer agora, 20 anos despois, eu creo que é o camiño correcto, sentarnos negociar, falar, entendernos e chegar a acordos, que é o que nos importa polo ámbito da lingua.

Eu, sinceramente, teño moi boas sensacións, non sei como irían ao resto das comparecencias, eu na miña estou especialmente satisfeito, e polo ton empregado, creo que ademais temos altura de miras suficiente para poder traballar en prol da nosa cultura.

Quero agradecer, por suposto, non só o traballo do equipo que fixo para poder sacar adiante estes orzamentos, que foi moito, senón tamén o traballo de todos os que formades parte desta comisión. Eu sei que non é fácil, sobre todo as dinámicas orzamentarias, poñerse a destripar un orzamento por consellerías non é sinxelo, sei as moitas obras de traballo que tivestes, sei que o traballo, ademais, está acreditado, porque é certo que analizastes os datos analizados, analizastes partidas, fixestes propostas, fixéronse propostas interesantes que teremos en conta para xestionar o futuro, e creo que ese é o camiño, non, aínda que haxa discrepancias noutros aspectos, noutros ámbitos. Eu creo que na consellería, no ámbito da cultura, da lingua, da xuventude estou convencido, repítoo e repetireino, que é moitísimo máis o que nos une que o que nos separa, temos moitas cuestións que son de común interese, que ademais sabemos o importante que é tamén para os galegos e as galegas, e creo que podemos dar un exemplo desde esta comisión e desde este equipo que está formado tanto polo Goberno como polas forzas políticas que forman parte do Parlamento para poder construír, xa digo, un proxecto de futuro mellor para Galicia.

Non me cabe ningunha dúbida que temos os mimbres, temos os orzamentos, temos os recursos, e estou convencido que seremos capaces de estar á altura do gran reto que temos.

Moitísimas grazas pola súa atención.

Moitísimas grazas, presidenta, tamén pola acollida, e que teñan un moi bo día.

Grazas.

A presidenta da Comisión (señora Presas Bergantiños): Moitas grazas a vostede e ao seu equipo, señor conselleiro, pola súa presenza a esta comisión e pola flexibilidade cos nosos tempos e cuestións do funcionamento da Cámara.

Recórdolles ás súas señorías que temos agora un minuto de silencio abaixo. Agradecemos o traballo dos grupos e dos servizos, reanudaremos a sesión despois ás 12.30 horas ou 12.35 horas.

Suspéndese a sesión ás 12.25 horas.